

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Geiu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Lej
Negyedévre
Egy évre

X évfolyam • 131. szám

1929 Junius 13 Csütörtök
• 1689 év Sziván 5 •

Az első fecske

Hivatalos jelentés számol be arról, hogy a tegnapi esti minisztertanács Costachescu közoktatásügyi miniszter előterjesztésére 25 millió államsegélyt szavazott meg a romániai kisebbségeknek. Az összeg, amelyet a kormány a kisebbségek iskoláinak engedélyez, minimális és távolról sem elegendő arra, hogy a Romániában élő csaknem 4 millió lelket számláló népi kisebbségek kulturális igényeit csak megközelítően is kielégítse. A kisebbségi oktatás hatalmas nehézségekkel kénytelen megküzdeni és tíz esztendőn keresztül az állam, illetőleg az egymást váltogató kormányok nemcsak, hogy nem tettek semmit abban az irányban, hogy a népkisebbségeket kulturális és nevelőtervezésekben támogassák, de rosszindulatú törvényekkel és jogindulatú törvények rosszindulatú alkalmazásával ezernyi nehézséget és akadályt gördítettek a kisebbségi iskolák amúgy is keserves és küzdelemteljes, mindig a holnap bizonytalanságáért remegő működésébe.

Huszonötmillió lej elenyészően csekély összeg, egy csopp a tengerben. Nem hisszük, hogy tévednénk, ha azt állítjuk, hogy öt kisebbségi középiskola évi deficitje meghaladja ezt az összeget. A 25 millió lej gyakorlati értéke a kisebbségi oktatás támogatásában éppen ezért meglehetősen redukált. Ha mégis kiemeltük a segély megszavazásának tényét a napi események szürke ténylegéből, ez azért történik, mert a 25 millió lej megszavazásának kiemelkedő **elvi** jelentősége van. Az államsegély megszavazása kisebbségi életünknek és jogos követeléseinkért folytatott küzdelemünknek fontos elapját jelenti.

Mért is harcoltak tulajdonképpen a kisebbségek az államsegély folyósításáért? A kisebbségi iskolák állami támogatása az államnak olyan primer kötelessége, hogy ennek teljesítése elől az alkotmányos elvek megsértése nélkül nem zárkoztatható el egyetlen kormány sem. Nyilvánvaló és éberekialtó igazságtalanság volt az, hogy a kisebbségi polgárok külön kellett nehezen összekulcsoltatni a filléreikből a kisebbségi iskola számára is súlyos áldozatokat hozni, ugyanakkor midőn az állami iskolák fenntartásában is egyaránt részt vettek adójával. Sőt, egyáltalán nem titok az, hogy a kisebbségeknek erejüket meghaladó mértékben kell kivenniük részüket az állam terheinek viseléséből. Természetes és magától értetődő dolog volt, hogy ha a kisebbségek teljes erejükkel vesznek részt az állam terheinek viselésében, úgy elvárhatják, hogy az állam a kisebbségi nemzet fiaival egy sorban gondoskodik a kisebbségi ifjak iskoláztatásáról és neveléséről is.

1926-ig azonban az egymást váltogató kormányok mereven elzárkóztak a kisebbségi segély gondolatának a megvitalása elől is. Az Averescu kormány volt az első, amely államsegély követelésének jogosságát elvben elismerte egy kisebbségi kötött politikai paktumában. Ami kivételre nem kerülhetett sor, mert bár a kormány 30 millió lejt utalt ki e célra, a pénzügyminisztériumban lévő liberális főtisztviselők a kiutalt összeg kifizetését megtagadták. Az Averescu kormány megbukott, az ismét hatalomra került liberálisok a tradíciókhoz híven a minisztérium archíváiba süllyesztették

az államsegély ügyét. A programjában demokratikus elveket valló és a kisebbségi követések jogosságát elismerő Maniu kormány a 25 millió lej megszavazásával tanujelét adja annak, hogy a kisebbségi kérdésben lojális és liberálisabb szellemű politikát kíván folytatni. És ennek a gesztusnak elvi jelentőségével szemben szépséghibának mondható az, hogy az összeg meglehetősen kicsiny és

hogy a határozat éppen a Népszövetség madridi ülésével esik egybe. A 25 millió lejes államsegély az első fecske. Hinni szeretnők, hogy nem is az utolsó egyuttal.

Megkezdték a román-magyar optáns-pörben a részletek megvitatását

Bécs, június 12. — Az optánsperben tegnap délután félötkor a román delegáció szállásán folytatták a két delegáció közötti tárgyalásait. A delegációk ezuttal is teljes számban vettek részt az értekezleten. Tegnap megkezdtek a részletekbe menő megvitatást s elhatározták, hogy a tárgyalások menetének gyorsítása érdekében, máától kezdve délelőtt és délután tartanak értekezletet. Az optánsügyi értekezlet ma délelőtt tizenegy órakor a magyar delegáció szállásán ült össze.

A lapok közlése szerint a megbeszélések továbbra is igen barátságos szellemben folynak.

Cita Davila ma nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és kijelentette, hogy az optánsper tárgyalására a kisantant demarsa semmilyen hatással nem volt. A tárgyalások most is kedvező irányban folynak és valószínűleg 8 napon belül befejeződnek.

Bratianu Vintila, Duca és Mironescu nyilatkoznak Jacob Landaunak a zsidókérdésről

Bratianu Vintila szimpatizál a cionizmussal, de a zsidó népi politikát nem hajlandó akceptálni

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tud.) Beszámoltunk arról, hogy Jacob Landau, a Jüdische Telegraphen Agentur igazgatója Bukarestben járt és a román politikai élet több előkelő személyiségevel folytatott igen érdekes beszélgetést a zsidókérdésről s a zsidóság aktuális problémáiról. Közöltük azt a nyilatkozatot, amelyet Maniu Gyula, Mussolini, Gáspári bíboros és mások tettek Landau előtt, a zsidókérdésről. Az újságíró bukaresti tartózkodása alkalmával felkereste Mironescu külügyminisztert, Bratianu Vintilát és Ducát is, akik ugyancsak kifejtették a zsidókérdésről s a zsidóság orientálásáról vallott véleményüket.

Bratianu Vintila kijelentette többek között, hogy Romániában zsidó nemzeti politikát folytatni véleménye szerint hiba. A liberális párt vezére ellene van annak, hogy a cionisták a belpolitikában aktív részt vegyenek.

A Bratianu-Fildermaun-platform

Általános és emberi szempontból — mondotta Bratianu Vintila, — megértem és nagyrabecsülöm a cionista mozgalmat. Megértem, ha támogatnak egy olyan mozgalmat, amely Palesztinába kívánja letelepíteni azokat a zsidókat, akik egzisztenciális lehetőségeiket nem találják meg másutt. Am engeg antiszemitizmussal vádoltak volna meg — és joggal, — ha a romániai zsidóknak azt tanácsoltam volna, hogy emigráljanak Palesztinába. A román zsidók legnagyobb része az országban marad és akar maradni. És itt az országban a zsidóknak román politikát kell folytatni. Ha mint cionisták kerülnek be a parlamentbe, akkor egy szép napon azt mondhatják nekik: Menjétek Palesztinába! Nem értem meg, hogy hogy romániai zsidók miért ne tekintenek magukat Mózes-felekezetű románoknak mint ahogyan azt a nyugati államok zsidói teszik.

Kérdezze meg a régi királyság zsidó vezetőit és meg fog győződni arról, — folytatta Bratianu Vintila, — hogy agyanezen a véleményen vannak. Ha a zsidók magyaroknak, oroszoknak, vagy cionistáknak tekintik magukat úgy önmaguk építnek kínai falat maguk és román polgártársaik közé, önmaguk neheztik meg helyzetüket és gyöngítik tevékenységük lehetőségeiket úgy politikai mint gazdasági téren. Teljes tisztelettel viseltetem a zsidók gazdasági érveke és lendülete iránt és sajnálom, hogy a zsidók olyan politikát folytatnak, amely növeli a körülöttük élőkkel való konfliktust, megnehezíti a románsággal való kontaktust és arra kényszerítenek bennünket, hogy egy más nép képviselőit lássuk bennük, ahelyett, hogy románoknak tekintenénk őket!

Hasztalan dolog volna Bratianu Vintilának ezzel az érvelésével szembe szállni. E lap hasábjain már több ízben volt alkalmunk rámutatni arra, hogy ez a „felekezeti” álláspont mennyire zavaros és milyen végzetes konfuzióra adhat alkalmat. Hogy Bratianu Vintila mégis így vélekedik a zsidó kérdésről, az bizonyára annak is betudható, hogy a legutóbbi két választáson a liberális párt Fildermannal kötött választási paktumot.

Mint rendszeren, Duca volt külügyminiszter ezuttal sincs egy véleményen főnökével és a zsidó kérdésben sokkal világosabb és kategórikusabb nyilatkozatot tett.

A volt külügyminiszter szerint Romániában megszűnt az antiszemitizmus

Az összes román pártok határozottan az antiszemitizmus ellen vannak, — mondotta Duca. A nagyváradi excessusok egészséges reakciót váltottak ki: az antiszemitizmus sebe begyógyult. A román közvélemény a kilengések ellen foglalt állást és azokat Románia szégyenének tekintette. Cuzának és pártjá-

nak semmi jelentősége sincs többé. A román nép természeténél fogva szelíd és toleráns. A liberális s a nemzeti pártok ellene vannak az antiszemitizmusnak.

Duca ezután a palesztinai helyzet iránt érdeklődött Landaunál és a cionista mozgalom s az országépítés problémáival szemben meleg érdeklődést és szimpátiát tanúsított.

A külügyminiszter nyilatkozata

Mironescu külügyminiszter a Landauval folytatott beszélgetés során megelégedéssel állapította meg, hogy a romániai zsidóság helyzete stabilizálódott. A kormány, — mondotta Mironescu, — végetvetett az antiszemita incidenseknek, úgy az egyetemeken, mint a vonatokon. Bizonyos lehet arról, hogy a kormány teljes határozottsággal fogja ezt a politikát folytatni.

Érdekes lett volna megtudni Duca volt külügyminiszterétől, nemcsak azt, hogy mit váltottak ki a nagyváradi excessusok, de azt is, hogy ki váltotta ki ezeket az excessusokat. Ami Mironescu külügyminiszter vélekedéseit illeti, szomorú volna, ha a kormány többi tagjainak a zsidókérdésről vallott felfogása is ilyen egyszerű fogalmakra redukálódna, mint a verekedések megszűnése az egyetemeken és a vonatokon.

Vizsgáznok kell a szovjet egyetemi tanárainak

Berlinből jelentik: Moszkvai hír szerint a szovjet közoktatásügyi népbiztossága rendeletet adott ki, melyben kötelezővé tette a működő egyetemi tanárok részére vizsgák letételét. A tanárok bizottság előtt vizsgáznak s ennek eredményétől teszik függővé, hogy katedrájukat megtarthatják-e. Az egyetemi tanárok közül többen nem fogtak vizsga elé állani, mert tudományos presztizsükön nem akarnak csorbát ejteni azzal, hogy vizsgáztatásnak tegyék ki magukat.

Törvény készül a kartellek ellen

Csak az iparkamarák hozzájárulásával alkalmazhatók maximális árak. Megszüntetik a házalóipart. Mit tartalmaz a tisztességtelen verseny meggátolásáról szóló törvény

(Bucaresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és ipari miniszter megküldötte a kamarák szövetségének a tisztességtelen verseny meggátolásáról szóló törvényt. A törvény első szakaszai megszüntetik a házaló kereskedelmet, illetve azt csakis a mezőgazdasági, erdei, kerti termékekre és a háziipar cikkeire korlátozza. A kereskedelmi és iparkamarák véleménye alapján a kereskedelmi miniszter lesz jogosult a házaló ipar tárgyát képező más cikkeket megállapítani. Kivételt képez a helyzetet a vásárokon és bucsukon, amikor más tárgyakkal is lehet házalni, de csak olyan kereskedőknek, akik két év óta be vannak jegyezve, vagy olyan iparosoknak, akik saját termékeiket árulják. Újságokra és sajtótermékekre a házalással való tilalom nem vonatkozik.

A törvénytervezet szigorúan körülírja a bizományosok és az utazók jogkörét. Mindkét kategóriába tartozók csak kereskedőkkel köthetnek üzleteket és áruaktart nem tarthatnak. A sajtótermékekkel való utazás vagy ügynökös-kedés nem tartozik ezen tilalom alá. Minden kereskedelmi képviselő a kamarától kap igazolványt.

A törvénytervezet bünteti az árufelhajozást, áruk nagymértékben való eladását, előzetes hatósági engedély nélkül és szigorú bírságot ró különösen az élelmiszerek felhalmozására. Ugyanígy büntetik azt is, aki másokat ajándékkal,

ígéretekkel, fenyegetéssel vagy fondorlattal reábirnak vagy kényszerítnek, hogy valamely árucikket csak egy bizonyos áron adjanak el. Fogházzal büntetik azt a kereskedőt, aki a vevőt tévedésbe ejtve, más árut ad, mint amire az kér. Bizonyítani azonban csak a kereskedő számlájával vagy jegyzékével lehet. Tilos a jövőben maximális árakat megállapítani, tehát a törvény nyomán az összes kartelleknek el kell tűnniük.

A maximális árak megállapítása egyedül a községi képviselőtestületet (interimár bizottságot) illeti meg és ezek csak a kereskedelmi és iparkamara hozzájárulásával gyakorolhatják ezt a jogot. Ha a hatóság és a kamara között nézeteltérés van, a kereskedelmi miniszter dönt. Maximális csak olyan árucikkeket szabad, amelyek közszükségletűek és a minisztertanácsi jegyzékben mint ilyenek vannak megjelölve.

Barrikádot emelt, börtönt ostromolt a limogesi tömeg, mert nem ítélték halálra a szép Charleyt

100 sebesült — 40 őrizetbevétel

Limoges, június 12. Azoknak a példátlan eseményeknek magyarázata, melyek pénteken éjjel a Barataud-per ítéletének kihirdetése után játszódtak le Limogesban: az a példátlan bűn, amelyet a „szép Charley” követett el. Ellenszenvesebb, elvetemedettebb és aljasabb gonosztevő aligha ült még a vádlottak padján, mint amilyen Barataud. Limoges polgárságának felháborodása, amely a nagy per egész tárgyalását kísérte, igazán érthető. A tömeg szenvedélyének kitérője nem maradhatott el az ítélethirdetés után. Hiszen mindenki biztosra vette, hogy lenyakazásra ítélik a „szép Charley”-t. Annál nagyobb

megütközést keltett, hogy az ítélet nem volt halálos. Életfogytig tartó kényszer-munkára ítélték Barataud-t, aki két ember életét oltotta ki.

Nemcsak a francia nép szenvedélyes temperamentumában kell keresni a magyarázatát a tüntetéseknek és rombolásoknak, a „szép Charley” börtöne megostromlásának, hanem abban az elképzelhető bűnhalmazban, amelyet a gyilkos követett el, s melynek részletei háborzongatóan bontakoztak ki a több mint egy hétig tartó tárgyaláson. Barataud, a limogesi aranyifjuság vezére, az anyagi zavarok közé jutott dögzag ember, bányák, erdők, majörök és termőföldek jövedéleli örököse, a beteges hajlamu sportférfi, a Red Star Club elnöke és tenniszbajnok tulajdonképpen el se jutott a gyilkosságig, pedig két embert megölt. Ez nem aforizma, hanem maga a véres és szörnyű valóság. Barataudnak két ember életére volt szüksége ahhoz, hogy elkövessen egy nagyszabású gyilkosságot és rablást, majd pedig elhárítsa magáról a gyanút. Ép ez a felháborító Barataud bűnében.

Anyagi bajain úgy akart segíteni, hogy kézemelt magának egy dögzag kereskedőt és különböző hamis telefon-beszélgéteket során rábeszélte, vásároljon meg egy erdőt. Azt remélte, hogy a kereskedő magával hozza az erdő vételárát és az erdőben meggyilkolhatja és kifoszthatja. Pokoli gyilkossági tervének megvalósításához előbb azonban szüksége volt egy ember életére. Ez az áldozat egy soffőr volt. Csak azért ölte meg a soffőrt, hogy idegen autón mehessen a kereskedőért, akit azután az erdőbe vitte. De a kereskedő nem vitt magával pénzt s emberek jártak már kora hajnalban az erdőben. Barataud nem hajthatta végre a gyilkosságot. Amikor aztán mégis elfogták a soffőr meggyilkolása miatt, el tudta érni, hogy fogházbaszállítása előtt a csendőrök lakására vitték. Itt aztán meggyilkolta legjobb barátját, akihez szálai fűzték. Csak azért ölte meg, hogy később barátjára fogja a sofförgyilkosságot.

A tárgyalás során szemérmetlenül valami aljas titkot emlegetett és meggyilkolt barátjára fogta a sofförgyilkosságot. Azt hangoztatta, hogy a titok miatt ölte meg barátját s aztán önmagával is végezni akart, de a fegyver csütörtököt mondott. Fegyverszakértők viszont megállapították, hogy a puská, amellyel barátját agyonlőtte a „szép Charley”, olyan tökéletes volt, hogy nem mondhatótt csütörtököt.

Több mint egy héten át a hallgatóság állandóan halált követelt a „szép Charley” fejére. Az esküdtszéki termet gyakran ki kellett üríteni és Limoges egész csendőrsége és rendőrsége védelmezte Barataud-t a tömeg dühe ellen. De a tömeget, amely bizott a halálos ítélet-

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Maresväsärhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatékony raktárait Hiteképes egyenlekedezve fizetési feltételek

ben, egy héten át féken lehetett tartani, amikor azonban kiderült, hogy az ítélet nem halálos, este az összesült lakosság vasdarabokkal, kőekkel és revolverekkel felfegyverkezve megostromolta a limogesi fogházat. A kapu előtt ekkor csak hat rendőr volt, akik közül hármat harképtelenné tett a tömeg. Az emberek kövekkel és tégladarabokkal támadták a segítőesapatokra. Vasdarabokkal döngették a börtön kapuját, majd amikor a csendőrök és rendőrök hátrább szorították az ostromlókat, azok barrikádokat emeltek.

A limogesi „Bastille-esata” során több mint száz ember sebesült meg és negyvenet őrizetbe vettek. Egész éjszaka állt a harc a barrikádokon és hajnalban ismét új erőre kapott. Vegre reggel a környékről berendelt csendőrszázadok helyreállították a rendet. Az uca most is olyan, mint egy esatafár. A börtönt, amelyben Barataud várja deportálását, rengeteg csendőr őrzi és a város nem is csendőrszázadok őrzi. Minder pillanatban tartani lehet attól, hogy a tömegszennvedély újból lángalobban és ismét rohamot intéz Barataud börtöne ellen.

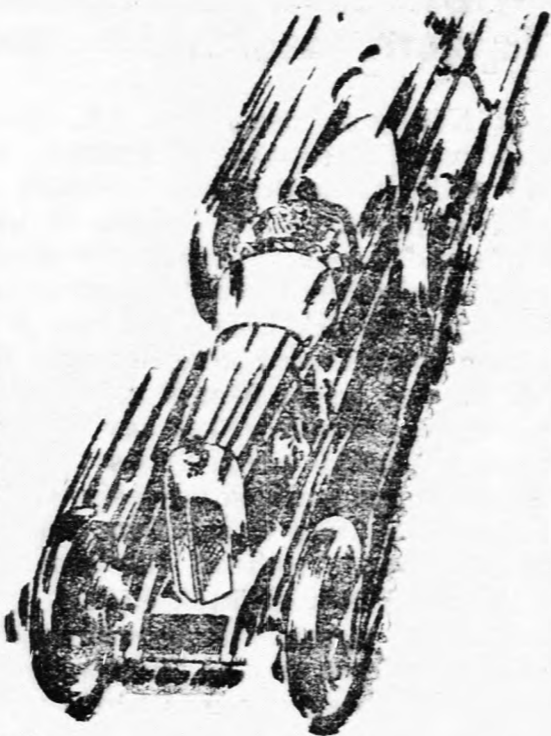
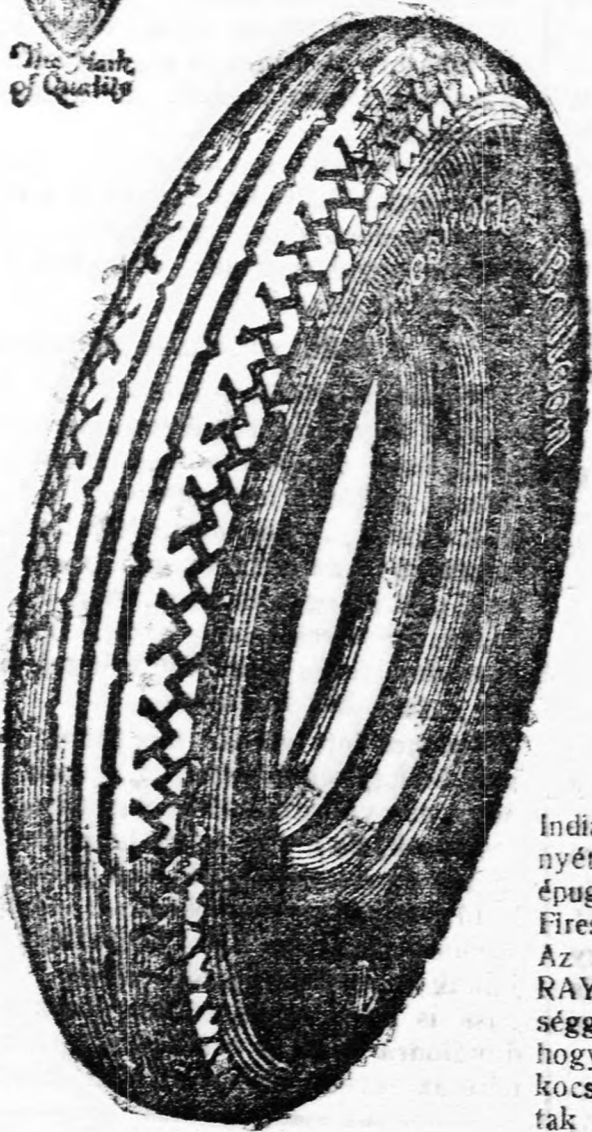
Este hat óráig a városban teljes rend uralkodott. Katonai megerősítések érkeztek. Az igazságügyi palota előtt le tartóztatás alkalmával kisebb incidens játszódott le. A köztársasági örököt kővel megdobálták és kifütyülték. A börtön épületét még mindig katonaság őrzi. A polgármester a lakossághoz kiáltványokat intézett, amelyekben figyelmezteti a lakosságot, hogy a tüntetések semmiesetre se változtathatják meg az ítéletet. A városi tanács kérére a lakosságot, viselkedjen nyugodtan és önmagához méltóan. Felszólítja továbbá a fegyveres hatalom vezetőit, hogy a legnagyobb mérsékletet és hidegvért tanusítsák.

Nem Miss Newyorkot hanem Miss Ausztriát választották meg a világ szépségkirálynőjévé

Newyork, június 12. Galvestonból jelentik, hogy a szépségverseny eredményét a távirati irodák tévesen közölték. A zsüri előtt tizenegy résztvevő jelent meg a zsüri hét tagja közül hatan Miss Ausztriára, Liesl Goldarbeiterre adták szavazatukat s így a bécsi lány nyerte meg a Miss Universe címet és a győzelemmel együttjáró huszezer dollárt.

London június 12. Newyorki jelentés szerint Miss Universe megkoronázása tegnap folyt le Galvestonban. Az ünnepség után ezerszemélyes bankett volt a szépségverseny döntőjébe jutott szépségek tiszteletére, amelyen Miss Universe s a többi szépségek is megjelentek. Érdekes a zsüri döntésének indokolása. Eszerint Liesl Goldarbeiter nemcsak szépségéért, hanem előkelő megjelenéséért választották a világ szépségkirálynőjévé.

Kilenc év óta szakadatlanul győztes Indianapolisban!

Indianapolis legnagyobb világversenyét ebben az évben is május 30-án, épügy, mint az elmúlt nyolc évben, Firestone kerekkel nyerték meg. Az idei és az elmúlt évi győztes RAY KEECH 154 kilométeres sebességgel verte a rekordot. Jellemző, hogy a következő öt versenyző kocsijai is Firestone kerekkel voltak ellátva. Minden autóajonos biztosíthatja magának a kitűnő Firestone kereknek hasonlóan megbízható és gazdaságos szolgálatát. Mindenütt kapható.

Firestone

Gum Dipped TYRES

Hiób s

Óriási rész családját.

(Cinj-Kolozsvár, let tud.) Tegnap sen bosszámoltunk tes katasztrófáról, re virradó éjjel mosolygón. A he ből leszakadó hat denfelé eddig még rokat okozott és szedett. Beszámolt Weiss Lázár ort notes családi trag gyermekeit és fel katasztrófa éjszaká tragédia teljes kezd kibontakozni

A szerencsétlen vagyontalanul kölcsönkért ná s újjára család kereskedő tragé tet váltott ki Nagyiklód körn tek le az ember résztve

A bontóesem részleteket messé Lázárnak egy volt az ormány földklatlanban. Sz aki egész életén jának élt. A katasztrófa érkezett ahonnan

gyermekének és pöket és új ruh ün

Felesége ezalatt pi nagytakarításá egyetlen szobájá együtt kint, a akarta eltölteni a nál tisztább és rag nepre a család egy meket: a háromé éves Lajos és a ti karjaik között az cipőkkel, új kicsi tal fekdtek le.

Ejfélokor megke tenitélet. Tizenöt-gördített le a rető bányáról és pár pi zárék háza egy k hasonlított. Nem natok alatt emelke az ártat, a falak rettenetes sikoly, bánt, azt csak a struálni. Weiss Lázádort az árviz, te önkivületi állap szakodott annak

Beggel megderm fán

Családja után ér a házához. Egy p szál gerenda, emy sára jutott szegén vagyónából.

— És a gyerme szott az aggodó ké Semmi válasz.

... a feleségem!.

A választ ugyan szatás és félre nem morság az areokon

Háromórán szjőrtatás után szeren öveit a szeren

Először a feleségé között, iszapból eltortozulva fekd a férje, mint egy ó tással vetette rá és őrgjngve borító elhídeült arcot.

Pár perc múlva éves Mancikára is Karjai között sz szorongatta az é

Hiób sorsára jutott Weisz Lázár ormányi kereskedő

Óriási részvét mellett temették el a szamosmenti árviz áldozatának családját. Megdőböntő arányokban domborodik ki a katasztrófa képe

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban részletes beszámoltunk már arról a rettenetes katasztrófáról, amely hétfőről kedde virradó éjjel pusztított végig a Szamosvölgyén. A hegyek keskeny völgyéből leszáradó hatalmas vizáradat mindenfelé eddig még felbecsülhetetlen károkat okozott és több emberáldozatot szedett. Beszámoltunk többek között a Weisz Lázár ormányi kereskedő rettenetes családi tragédiájáról, aki három gyermekét és feleségét veszítette el a katasztrófa éjszakáján. A megrendítő tragédia teljes képe azonban csak most kezd kibontakozni.

A szerencsétlen kereskedő teljesen vagyontalanul maradt s mezitláb, kölcsönként nadrágban kísérté utolsó újjára családját. Weisz Lázár kereskedő tragédiája óriási részvétet váltott ki az egész vidéken. Nagyiklód környékéről ezirel jöttek le az emberek, hogy a temetésen résztvegyenek.

A temetésen résztvevők hajmeresztő részleteket mesélnek az esetről. Weisz Lázárnak egy egyszerű kis kocsmája volt az ormányi kőbánya alatt lévő földkutatlanban. Szerény, dolgos ember, aki egész életén keresztül csak a családjának élt. A katasztrófa előtt néhány órával érkezett haza Szamosujvárról, ahonnan

gyermekének és feleségének új cipőket és új ruhákat vett, a svuozs ünnepre.

Felesége ezalatt elvégezte rendes ünnepi nagytakarítását, tisztára meszelte egyetlen szobáját és gyermekeivel együtt kint, a kocsmahelyiségben akarta eltölteni az éjszakát, hogy annál tisztább és ragyogóbb maradjon ünnepe a család egyetlen szobája. A gyermekek: a hároméves Mancika, a hétéves Lajos és a tízéves Lipót, boldogan karjakkal között az apjuk által hozott új cipőkkel, új kicsi nadrággal s kabátokkal feküdtek le.

Ejfélokor megkezdődött a szörnyű istentételek. Tizenöt-husz mázsás kőveket gördített le a rettenetes ár a hegyi kőbányáról és pár pillanat alatt Weisz Lázár háza egy körülbástyázott várhoz hasonlított. Nem volt kint többé, pillanatok alatt emelkedett mind magasab az áradat, a falak beomlottak két-három rettenetes sikoly, hogy aztán mi történt, azt csak a fantázia képes rekonstruálni. Weisz Lázárt, akit egy fára sodort az árviz, legrettenetesebb, szinte önkivületi állapotban, göröcsösen kataszkodott annak ágaiba reggelig.

Reggel megdermedten szedték le a fáról.

Családját után érdeklődött. Elvezették a házához. Egy pár árva kő, egy-két szál gerenda, ennyi marad a Hiób sorsára jutott szegény kereskedő minden vagyonából.

— És a gyermekeim! — ... hallatszott az aggodó kérdés.

Semmi válasz. — a feleségem! — A választ ugyanaz a sokatmondó hallgatás és félre nem magyarázható komorság az arcokon.

Háromórai őrgönggő keresés és kutatás után szedte össze egymásután öveit a szerencsétlen ember.

Először a feleségére talált rá. Kővek között, iszapból eltemetve, rettenetesen eltorzulva fekszik a szegény asszony. A férje, mint egy örült, szivettépi sikolytálással vetette rá magát a holttestre és őrgöngve borította el csókjaival az elhidegült arcot.

Pár perc múlva rátaláltak a hároméves Mancikára is

Karjai között szegény gyermek ott szorongatta az édesapjától kapott

utolsó ajándékát, a kicsi gyermek-cipőt. Odafektették szegényt a körkás mellől édesanyjához.

Következett sorrendben a második gyermek, a hétéves Lajos. A vízbe fulladt gyermeket a víz sodra egész Dengeleg községig, hét kilométerre sodorta el a katasztrófa színhelyétől. A szerencsétlenember egész nap, mint egy örült kószált a mezőkön, hogy megkeresse harmadik gyermekét, a tízéves Lajost. Végül is leverte lábáról a rettenetes fájdalom és idegizgalom és önkivületi állapotban terült el a mező iszapjában. A kicsi Lipót a vizáradat valószínűleg a Szamosba sodorta, ki tudja, hol fogja magából kidobni áldozatát.

A temetést kedde délután tartották meg. Braun Henrich nagyiklód-i rabbi tartotta meg szívbemarkoló szavakkal, élcsukló hangon a szomorú hármasheszpedet. A temetésre megérkezett Weisz Lázárnak egyetlen életben maradt gyermeke, aki Szamosujvárt járt iskolába. A két szerencsétlen szünni nem karó zokogással borult a hármakoporsó gyalulatlan fedelére.

Estére a két hajléktalan a jószívű szomszédoknál kapott menedéket.

Weisz Lázárnak a faluban gyűjtötték össze a legszükségesebb ruhadarabokat

A szerencsétlen emlelnék a rajta ma-

radt egy ing és alsónadrágon kívül sem miye sem maradt. Szegény Weisz Lázár tragédiája azonban nem az egyedüli.

A szamosvölgyi síratóvölgyben még mindig nagyon sokan keresik eltűnt apjukat, eltűnt gyerekeiket, vagy édesanyjukat.

akiket minden valószínűség szerint szintén a pusztító áradat sodort magával. A Szamosvölgyében rettenetes árak ke-ringenek családok tragédiájáról és szinte legendaszámba menő csodálatos megmenekülésekről. Az egyik viskóban lakott Puskás Zamfiro özvegyasszony három kicsi gyermekével. Amikor a víz a szobába hatolt, az özvegyasszony három gyermekével a padlásra menekült. Hirtelen reccgni kezdett a ház gerendázata. Az asszonynak volt még annyi lélekjelenléte, hogy a három gyermekét a bölesőhöz kötözte. A szerencsétlen asszony a hullámok martaléka lett, a bölesőt azonban egy fa tövébe sodorta a víz és a három gyermek megmenekült.

Lung Simont a villám sújtotta agyón, Juhnyáját akarta védett helyre terelni a szerencsétlen, amikor végzete utolértte. Reggelre már csak egészenesedett holttestét találták meg.

Az egész Szamosvölgye különben egy irtózatoss pusztulás képét mutatja.

A mezők teljesen el vannak takarva az áradat által odasodort kővekké, a vetés az egész vonalon tönkrement, az az országutak használhatatlan állapotban vannak, a vasúti töltéseket meglazította a víz. A vízlepte területeken az elsodort házak butodarabjai, berendezései, állati hullák usznak. Ahol a víz már lecsapolódott, ott a fák őrzik a rettenetes katasztrófa emlékeit.

A fák koronáján még mindig ott látni a fennakadt ajtófélfákat, butodarabokat

A hatóságok mindent elkövetnek a rend helyreállítására. Kolozsvárról Hatiegan Simon rendőrprefektus személyesen ment ki a helyszínére s a kirendelt karhatalommal együtt végzi a mentési munkálatokat. A kár felbecsülhetetlen.

Weinmann Vilmos.

Nagyiklód tiszteletreméltó rabbiájának Braun Henriknek kérésére megnyitjuk az Uj Kelet hasábjait azok számára, akik együtt tudnak érezni Weisz Lázárral a Hiób-sorsra jutott szerencsétlen ormányi kereskedővel, akinek családját elnyelte az ár és vagyonkaja a habok martaléka lett. Aki teheti nyissa meg az erszényét, segítsen talpraállítani egy megpróbáltatott ember existenciáját. A mai nappal „Weisz Lázár feleségélyezése” címmel folyószámlát nyitottunk a kolozsvári Kishitelbanknál (Banca de Credit Marunt Cluj, Calea Regule Ferdinand5), ahová az adományokat küldeni kérjük. A beérkezett adományokat az Uj Kelet hasábjain fogjuk nyújtani.

Néhány nap múlva teljesen elkészül a vámtarifa-revizio

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új vámtarifa bizottság munkájának befejezéséhez közeledik. Már csak néhány eikk tarifájának megállapítása van hátra. Az elabórátumot a bizottság munkájának befejeztével a legfőbb vámbizottság elé terjesztik.

A pénzügyminiszter a szeszés ita- lok kimerési engedélyének és a látványossági illetékek felemelését tervezi. Az italengedélyek illetékei 20.000-tól 80.000 lejig terjedő lesz, a mozgószingházak terjedelmük szerint fogják fizetni az illetéket az eddigi 26%-os egységes

illeték helyett. A kormány tanulmányozza az államsorsjáték bevezetését, valamint a szénajai jattakkaszino meguyitását és hirszerint a vonatkozó javaslatokat még ebben az ilésszakban a parlament elé terjeszti.

Uj adók bevezetésére kerül sor, ha nem sikerül jelentékeny redukcio

eszközölni a költségvetésben

A tegnapi minisztertanácson Maniu nyíltan feltárta az ország aggasztó pénzügyi helyzetét

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a késő esti órákban minisztertanácsot tartott a kormány, amely teljes egészében az ország gazdasági és pénzügyi helyzetének volt szentelve. Popovici Mihály pénzügyminiszter hosszú expozét tartott az ország kritikus pénzügyi helyzetéről, rámutatott arra, hogy az állam bevételei bár emelkedő tendenciát mutatnak, mégis egy újabb költségvetési deficit árnyékát vetítik elő és kijelentette, hogy ez csak azonnali és energikus intézkedésekkel akadályozható meg.

A miniszterek között hosszú és élénk vita indult meg a pénzügyminiszter expozéja után a foganatosítandó intézkedések fölött. Felmerült egy újabb külföldi kölcsön terve. Egyesek a látványossági adó és az italmérsi engedélyek adójának felemelését indítványozták, mások viszont amellet kardoskodtak, hogy a jelenlegi költségvetést kell anyagi és személyi megtakarításokkal tehermentesíteni, hogy a deficit elkerülhető legyen. A vitában részvett Maniu Gyula miniszterelnök is. Maniu kijelentette, hogy

ideiglenes könnyebbséggel, de nem jelentik a helyzet megoldását, amely meglehetősen súlyos

— Olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a helyzet radikális javulását idézik elő. Ennélfogva

vagy a költségvetés alapos csökkentésre van szükség, amennyiben ez lehetséges, vagy olyan új adókat kell kivetni, amelyek a költségvetési egyensúlyt biztosíthatják.

Szükség van ezekre az intézkedésekre azért, mert itt a lej stabilitása és az ország kül- és belföldi hitelé főrgocokán.

Ha szükség van új adókra, legyen bátorágunk kérni azokat az országtól, és mondjuk meg nyíltan az ország lakosságának, hogy újabb áldozatokra van szükség ahhoz, hogy helyt tudjunk állani abban a súlyos helyzetben, amelyet örököltünk és amelyet nem mi vagyunk felelősek.

Végleges határozatot nem hoztak és az új adók kivetése fölött újabb minisztertanács fog dönteni, amelyet ma este hívtak össze Maniu. Előrelátható,

hogy a kormány kénytelen lesz a költségvetési egyensúlyt új adókkal biztosítani, mert a költségvetés redukcioja révén megtakarított összeg nem fedi az előrelátható deficitet. Maniu szavaiból eléggé világosan kitűnik, hogy milyen tragikus helyzetben van a nemzeti pártzártpárti kormány, amely

kénytelen feláldozni népszerűségét, hogy könyörtelen intézkedésekkel mentse meg az országot a biztos katasztrófától.

A pénzügyi helyzetre jellemző, hogy a külföldi kölcsönből eddig mintegy 11 milliárd lejnek megfelelő devizakészlet folyt be az országba és ebből a Banca Nationala legutóbbi kimutatása szerint immár alig kétmilliárd lejnek megfelelő devizastokk fölött rendelkezünk, mert a többi külföldi kötelezettségek teljesítésére kellett felhasználni. Ez a tény egyértelműen újabb bizonyítéka annak, hogy a stabilizáció az utolsó pillanatban valószínűleg kénytelen lesz a liberálisok maradnak kormányon és nem sikerült volna a kölcsönt megkötniök, könnyen asszisztálhattunk volna a lej s vele együtt az ország gazdaságának katasztrófális bukásánál.

Illitásra
hogy fizemlök
szuk ha tehat
butort
Productivge-
offmann
aninót,
ájja az utat
ekintse meg
s Réti
rt.
épes egyezt-
teltelek
lehetően tartani,
hogy az ifélet
tesődült lakos-
kel és revolve-
egostromolta a
pu előtt ekkor
közül hármat
meg. Az embe-
darabokkal tá-
kra. Vasdara.
kapuját majd
rendőrök hát-
omlókat, azok
uta” során több
meg és negy-
Egész éjszaka
és hajnalban
Fégre reggel a
sendőrszázadok
Az uca most
tér. A börtönt,
a deportálását,
a város necán
álnak. Minder
atól, hogy a
ngraლობan és
ataud börtöne
ban teljes rend
gerősítések ér-
balóta előtt le-
isebb incidens
ági öröket kö-
kifütyülték. A
dig katonaság
lakossághoz
amelyekben fi-
hogy a tünte-
változtathatják
tanács kérve-
edjék nyugod-
am. Felszólítja
alom vezetőit.
sékletet és hi-
kothanem
lasztották
ségkirály-
Iwestonból je-
rseny eredmé-
esen közölték.
sztvető jelent
ül hatan Miss
beiterre adták
si lány nyerte
et és a győze-
er dollárt.
yorki jelentés
megkoronázása
nban. Az ün-
s bankett volt
pe jutott szép
n Miss Univer
s megjelentek
ek indokolása.
terti nemesak
ló megjelené-
szépségkirály

Amerikában tizenegyezer, Angliában ötszázhatvanhét multimilliomos él

Mivel szerezték a leggazdagabb emberek vagyonukat?

(Newyork, június 12. Az Uj Kelet tud.) A napokban tették közzé az Északamerikai Egyesült Államok statisztikáját, amelynek kiemelkedő mozzanata, hogy ezidő szerint az Unióban kerek tizenegyezer milliomos él, vagyis olyan ember, akinek egymillió dollár vagyona van. A gazdagoknak ebben a hadseregében azonban van egy kicsiny csoport, a valóságos krözusok zászlója, akiknek évi jövedelme meghaladja az egymillió dollárt. Hetvennégy ilyen ember él Amerikában, akinek vagyona természetesen rengeteg és számokban alig kifejezhető. A hetvennégy amerikai nábob évi jövedelme a hivatalos adatok szerint 154 millió 825.709 dollár.

Háborus nyereség

Figyelemreméltó tény, hogy az amerikai milliomosoknak majdnem fele a keleti államok közül kettőre esik: Newyorkra és Pennsylvániára. Az Unió alá tartozó államok között Nort Dakota ellenben egyetlen milliomos fölé sem rendelkezik. A háboru első évében, 1914-ben, az Egyesült Államokban négyezeröttszáz milliomos él, azóta ez a szám, mint ismertettük, jóval meggyarapodott. De volt egy idő, az 1917-ik év, amikor a mainál is több milliomos élt Amerikában (akkor 11.800 milliomos volt). Ez a tény azt bizonyítja, hogy az amerikai gazdagság javarésze háborus nyereségből ered. Az 1914-től kezdve nagyon gyorsan emelkedett a meggazdagodottak listája. A statisztika egy másik figyelemreméltó ténye, hogy a milliomosok közül két százalék volt az, amely vagyonát saját munkájával szerezte meg. Néhány feltalálóról és főleg művészekről van szó. Művészekről kevésbé, minthogy művész ember, akármilyen sokat keres, el szokta költeni. Ötvennégy százaléka a meggazdagodottaknak a különböző részvények emelkedésével jutottak vagyonukhoz.

Amerikában a milliomosok tekintélyes adót fizetnek. Az a két és félmillió amerikai, akinek évi jövedelme 1000-tól 2000 dollárig terjed, évi 7 dollár 23 centet fizet. Akinek egymilliónál nagyobb a jövedelme, az már 483.628 dollár adót fizet átlag.

Az angol dúsgazdagok

Egyidőben az amerikai statisztikákkal megjelent Londonban is egy hasonló közlemény, amelyből megtudjuk, hogy a háboru előtt Nagybritanniának mindössze 19 milliomosa volt fortban. Ez a szám a mai napig 562-re emelkedett. Milliomosoknak Angliában azokat nevezik, akik legalább ötvenezer font évi jövedelem után fizetnek adót. Ez hozzávetőleg megfelel egymillió font alapötvennek. Hogy a magánvagyon Angliában mennyire meggyarapodott, kiderül abból a tényből, hogy az utóbbi évben nem kevesebb, mint 92.865 ember fizetett adót 70.000 silling jövedelem után. A háboru előtt ezeknek a száma

mindössze 2913 volt. Anglia 562 milliomosa együttvéve 56 millió font évi jövedelem fölétt rendelkezik. Az utóbbi négy esztendőben az angol milliomosok jövedelmi adóban 112.124.365 fontot fizettek az államkasszába.

A fontmilliomosok

A kormányban négy fontmilliomos ült, aki lemondott fizetéséről. Ezt könnyen tehetta, mert nem igen szenvedett hiányt fizetés nélkül. Az alsóház gazdag tagja közül legtöbbször említik Sir Samuel Samuelt, aki petróleumból és benzintől gazdagodott meg. Courtauld őrnagy, akit viszont a műselyem tett multimilliomosá és Gretton ezredes, aki horral szerezté roppant vagyonát. Nagyon gazdagok a Joel-fivérek, akik arannyal és gyémánttal kereskednek. A hajótulajdonosok közül milliomosok lord Kylfint,

lord Inchcape, akinek leánya tavaly egy óceán fölötti repülés alkalmával vesztette életét és itt van még Sir John Ellermann, aki különböző gyárak révén gazdagodott meg.

A whisky- és sörlordok közül meg kell említeni Deward lordot. Woolvinton lordot, továbbá lord Yweagt, aki főleg porter és ale borokból lett milliomos. A fagyasztott hus gazdagja lord Bestey, a petróleum lord Bearsted és a vegyipari lord Melehet. A gyapot, szövőipar leggazdagabbja lord Glentennar, míg lord Kowdrey és Inverforth hatalmas építkezési vállalatok révén lettek naggyá. A műkereskedők közül Sir John Duven a leggazdagabb, annak bizonyosság, hogy művészetből is nagyon szépen meg lehet élni, annak, aki a művészettel — kereskedik.

Az érettségi eredmények megfelelőbbek a közoktatásügyi miniszterhez

Milyen osztályzatot kapnak a diákok. Ma megjelent a baccalaureatusi törvény végrehajtási utasítása

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma került nyilvánosságra a baccalaureatusi törvény végrehajtási utasítása. Ami a bizottság összetételét illeti, ugy a végrehajtási utasítás semmiben sem tér el a törvénytől.

Avizsgadíjak megállapítása a következő: baccalaureatusi díj 1500 lej. Ez a vizsgadíj azonban elengedtetik, hogyha a tanuló szegénységi bizonyítvánnyal igazolja, hogy annak lefizetése anyagi körülményei miatt nem áll módjában. Az erre vonatkozó kérvény a kerületi iskolaigazgatóságokhoz nyújtandó be. Az iskolaügyi igazgatóság két kategóriába osztja a kérvényeket.

1. Teljes vizsgadíj elengedését kéri, és 2. Engedményt kéri a beadványaira. Az utóbbi kedvezmény 1500 lejtől 1200 lejre való leengedést jelent, ezen kedvezményben részesülők száma azonban nem haladhatja túl a vizsgára jelentkezők számának egynegyed részét.

A tanárok gyermekei hivatalból élveznek tan- és vizsgadíjmentességet, azonban ezek száma benn kell, hogy foglaltasson a fenti 25 százalékban.

Fontos intézkedése a végrehajtási utasításnak a vizsgai eredmények megállapítása. A legkisebb média hat lehet, aki haton aluli közeperedményt ér el, az megbukottnak tekintendő. Ugyan-azak megbukottnak tekintendő az a tanuló, aki ugy az írásbeli, mint a szóbeli érettségén 4-es kalkulust kapott. Ha azonban egy ilyen tanuló a gimnázium négy felső osztályát sikeresen végezte el és a kérdéses tantárgyból osztályzata az egész idő alatt nem volt soha kisebb, mint hat, akkor a baccalaureatuson elért jege figyelmen kívül hagyható és a tanulót átengedik a vizsgán. A haton felüli közeperedményt elérték bizonyítványt kapnak arról, hogy sikeresen tették le a baccalaureatusot. A végrehajtási utasítás szerint a vizsgaeredmények megfelelőbbek a közoktatásügyi miniszterhez és pedig az eredmény kihirdetését követő öt napon belül. A miniszterium határoz ezután arról, hogy megsemmisít-e a vizsát, avagy elutasítja a felebbezést.

A tanulók által lefizetett vizsgadíjak a tanári kart illetik és azok között osztlik meg a következő alapon:

Az egész befolyt összeg öt százalékát a titkár kapja. A fennmaradó rész kvótákra osztlik, melyeket a bizottság tanári kara kap meg. Ha a tanár abból a városból van, hol a vizsgát tartatik, egy egész rész jár neki, ha más városból delegáltak, 2 kvótát kap. A bizottság elnökének két rész jár, ha más városból delegáltak, még egy kvóta jár neki, vagyis ebben az esetben 3 rész illeti meg. A más városokból érkező tanárok élelmezési és ellátási költsége befoglaltatik a kvótában.

Rövidesen megnyílik Steiner professzor kolozsvári „Charité” szanatoriuma

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától). A közegészségügyi miniszterium mellett működő legfelsőbb egészségügyi tanács megadta az engedélyt dr. Steiner Pál kolozsvári sebészprofesszornak, a Vörös Kereszt nagynevű igazgató főorvosának egy szanatórium felállítására. Dr. Steiner tanár az engedély birtokában Kolozsvár legszébb villanegyedében, a nagy bécsi és berlini „Charité” szanatóriumok mintá-

jára, a Majális-utca 12a alatti volt angol követségi palotában rendezi be szanatóriumát, amely minden valószínűség szerint Steiner professzor ismert szakszerű vezetése mellett technikai felkészültségénél fogva, egész Romániának egyik legmodernebbül felszerelt szanatóriuma lesz. Az átalakítási munkálatok, amelyek cirka hatmillió lejé emésztettek fel, már befejezés felé közelednek. A hatalmas, impozáns méretű

Pékek!

Száraz

tüzipiléc

kapható:

Fischer-fatelep

Str. Enescu 15. (Gyufagyár-utca)

Telefonszám: 1300.

haliban már csak az utolsó sínításokat végzik a kárpitosok, a már kész betegszobák viszont már megnyitásra készen állanak. Sebészet, nőgyógyászat, szemészet, fogászat, belgyógyászat, anyagcsere-megbetegedési osztály, urológia, az ideggyógyászat és általában az orvosnőtan minden ága egyformán képviselve lesz a kolozsvári „Charité”-n. Minden osztálynak meglesznek a maga specializált vezető orvosai, de szigorúan követendő elv lesz a szanatóriumban, hogy a betegek szabadon választhatják meg kezelőorvosukat.

A szanatóriumban meglátjuk az, hogy tervezője sok évi gyakorlat kiérlelt és tanulmányozás után jött el a szanatórium mostani formájához. Ami mindjárt első pillanathban feltűnik, a betegszobákból teljesen száműzve van a fehér szín. Ezzel szemben a meleg színek tónusa dominálja a higiénia legmodernebb követelményeinek is megfelelőleg felszerelt betegszobákat. Neszfűző szőnyegek, rádió minden szobában van, mindenütt a legnyugodtabb harmónia uralkodik. Külön érdekessége a szanatóriumnak az impozáns műtőterem. Egyes tárgyai valóban mintapédányai az orvosi technika legújabb csodáinak. A műtőszobát egészen új szisztéma szerint van megszerkesztve. Minden pedálal mozog. Egy lábnyommal a beteg tetszőleges állapotba hozható, anélkül, hogy akár egy ujjal kellene hozzányúlni. A sterilizációs készülék szintén modern típusú, nemrég szabadalmazott gyártmány. Egymagában hatszáz liter legbe került. Specialitása szintén az, hogy a műszerekhez kézzel egyáltalán nem kell hozzányúlni. Egy lábnyommal emelkedik fel zajtalanul a készülék fedele, emelkedik ki a forróvízből a sterilizált orvosi készülék, ugyanez egy lábnyommal az egész készülék teljesen légmentesen el van zárva. Unikum-számba megy a Kolozsvárt még nem látott újrendszerű árnyék nélküli seis gyártmányú villanylámpa is. A nappali világosságot árasztó lámpa egy oly problémát old meg, amely éveken keresztül az orvosi tudomány egyik legnagyobb gondját képezte. A villanyfénynél az operációkat eddig nagyon meghiúsította az ugyanis, hogy nehezen lehetett a beteget úgy elhelyezni, hogy árnyék rá ne essék. Ez akaratlanul akadályozta a sebészt a szabad mozgásban. Az új villanylámpa ezt a megoldhatatlannak látszó problémát kiküszöböli. A lámpának olyan szerkezete van, hogy abszolút nem hagy maga után árnyékot. A hatalmas röntgenapparátus viszont a fizikális gyógyászat alkalmazását is lehetővé teszi.

Egy nagyon nélkülözött hiányt fog pótolni a szanatórium vizgyógyintézet. A közönség rendelkezésére fog állani egész nap úgy az egyszerű, mint a gőz, szénsavas, oxigén, hab, kén, jód, szappán és különféle speciális növényi fürdővel. Ebből a szempontból a vizgyógyintézet valóban egyedülálló lesz egész Romániában.

A szanatóriumot még a jövő hét folyamán átadják rendeltetésének.

A Matild-viz

egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

A népi Stress elv Henders

Madrid, június 12. Népszövetségi tanács Stressemann német tiltakozását fejezte meg bizottság jelenlegi állandó kérté utalni.

Ennek ellenében a népi folyamán részleteiben is megjelentést s így az a tanács csütörtök

Hendersen angol intervenciót követelt, hogy a tanács sen a mostani ségi

A tanács tagok költöztetését, hogy a nem teljesíteni, a falás nem lenne. Prokope és Stressemann kívánsága meztakutak.

Barátságosa

Madrid, június 12. Briand találkozója sebességi bizottság előtt megtörtént. A találkozó, melynek nagy jelentőségét a népszövetségi körök tartották. A megbeszélés mas jelleggel folytatott megvitát, közösen érdeklő k

Stressemann bejelentés holnap nyilatkozat mond s a nyilatkozat a német állami kérdésben. szonk hogy Stréssemann sára val

Mindkét államfő adott kifejezést a konferencia tanácsvezetők s annak kifejezést, hogy a

Kárpitos

Butorszövetek, afrikai, stb. Rolettai ruddal. Vizmeponyvák, kertiergyári le Boskovics Str. Reg. Maria

Ort. Zsid

Jól berendezett iskolai szünidő a

Parknikus Telje

Püspök- és Fél

Értesítés!

Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia”

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó utak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel „Venetia-szálloda” vezetősége MOISESCU tulajdonos.

Fényképezik?

Okvetlen tekintse meg az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókát, fényzórákat stb. Gépek: 1000 lejtől. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fötér és Deák F.-u. sarok.

A népszövetségi tanács mai nyílt ülésén Stresemann és Briand szócsatája után dől el végleg a kisebbségi javaslat sorsa

Henderson interveniált a döntés elhalasztásáért. Diplomataik utaznak a mai ülés cirkuszára

Madrid, június 12. Jelentettük hogy a népszövetségi tanács tegnapi zárt ülésén Stresemann német külügyminiszter és Briand francia külügyminiszter közötti szócsatájának végeztével a kisebbségi bizottság jelentése ellen és az ügyet a hági állandó nemzetközi bírósághoz kérte utalni.

Ennek ellenére a bizottsági ülés további folyamán a bizottság többsége részleteiben is megszavazta a kisebbségi jelentést s így az módosítás nélkül kerül a tanács csütörtöki ülésére.

Henderson angol külügyminiszter interveniált abban az irányban, hogy a tanács ne döntsön véglegesen a mostani ülésnapon a kisebbségi kérdésben.

A tanács tagok körében általános a vélemény, hogy lehetetlen a kivánságot nem teljesíteni, mert egyhangú állásfoglalás nem lenne elérhető. Dandurand Prekope és Stresemann ugyanis Henderson kivánságára mellett adták le szavazatukat.

Barátságosan ebéseztek.

Madrid, június 12. — Stresemann és Briand találkozására tegnap délután a kisebbségi bizottság esti folytatódásos ülésén előtörtént. A két államférfi találkozásának, melynek már megelőzően is nagy jelentőséget tulajdonítottak a népszövetségi körökben, egy óra hosszat tartott. A megbeszélések szigorúan bizalmas jelleggel folytak le, mégis annyit sikerült megtudni, hogy a két országot közösen érdeklő kérdésekről tárgyaltak.

Stresemann bejelentette, hogy a tanács holnapi nyilvános ülésén beszédelni fog a nyilvános ülésen is kifejezi a német álláspontot a kisebbségi kérdésben. Briand közölte viszont, hogy Stresemann felszólalására válaszolni fog.

Mindkét államférfi megelégedésének adott kifejezést a fentebb leírt konferencia tanácskozásai eredményeire vezettek s annak a reményüknek adták kifejezést, hogy a kormányok magukévá

fogják tenni a szakértők javaslatait.

Briand ezután rátért arra, hogy a konferencia a gyakorlati következmények levonása felőli tárgyalásokra csak később fog sor kerülhetni, mert a tavalyi szeptember 17-ki határozat — amelyen a jóvátétel konferencia összehívá-

sát elhatározták — nemzetközi közönmunka eredménye volt s így a határozatokból következő rajnai kiürítési tárgyalásokon is részt kell venniük azoknak az államoknak, amelyek a geufi határozat meghozatalát lehetővé tették. A megbeszélések korlátolt terjedelme ellen

Stresemannnak sem volt kifogása s így a két államférfi megbeszélései mindvégig barátságos szellemben folytak le.

A diplomataik kíváncsiak

Madrid, június 12. — A népszövetségi tanács mai ülésének elején vita nélkül elfogadták a lengyel tanács tag előadásában a népszövetségi rádióállomás felállításáról szóló jelentést. Az anyagilag és jogilag bonyolult kérdés megoldása és illetve az állomás felállítása most már nem fog sokáig várni magára.

Páris, június 12. — Diplomatai körökben különös érdeklődéssel tekintenek a Népszövetség holnapi kisebbségi vitájára. Több diplomata a nyilvános vita meghallgatására elutazott Madridba.

A magyar kormány beutazási engedélyt adott Károlyi Mihályné, született Andrássy Katinkának

Kíváncsian várják, vajon a „hazaáruló” Károlyi Mihály felesége él-e az engedéllyel, vagy sem?

(Budapest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tragikus körülmények között elhunyt, hírneves magyar politikus: Andrássy Gyula gróf családja tegnapi délután a gróf kimondott kívánságára, azaz a kérelemmel fordult a magyar kormányhoz, hogy adjon beutazási engedélyt Andrássy leánya: gróf Károlyi Mihályné, született Andrássy Katinka részére.

Vass József miniszterelnök-helyettes teljesítette a család kívánságát és a beutazási engedélyt megadta. A család a Párisban élő Károlyi Mihálynét távirattal értesítette az engedélyről, — közben azonban Andrássy Gyula meghalt. Most nem tudják, hogy vajon Károlyi Mihályné él-e az engedéllyel, tekintettel arra, hogy Andrássyt már ma eltemetik.

Tudvalevő, hogy Károlyi Mihályné a forradalom után teljesen szakított családjával és minden üdöztésen és nyomoron keresztül hűségesen kitartott forradalmár férje: Károlyi Mihály, a magyar népköztársaság volt elnöke mellett. Ezt Andrássy Gyula soha nem tudta megbeszélteni leányának, aki az ország egyik legelőkelőbb főúrnak gyermeke és legvagdagabb magnásának felesége lett. Az Andrássy-család nevezte el Károlyi Mihálynét „Vörös Katinka”-nak is és rossz néven vették tőle, hogy azonosította magát férje politikai elveivel, melyek tudvalevőleg ma már egészen szélsőbaloldaliak.

Kérdéses, vajon Károlyi Mihályné a történetek után él-e a magyar kormány engedélyével, illetőleg elfogadja-e az en-

gedélyt annak a kormánynak kezéből, mely urának vagyonát elkoboztatta és hazaárulónak deklarálta. Magyar politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Károlyi Mihályné, Andrássy Katinka elhatározását, illetőleg döntését erre vonatkozólag.

Andrássy Gyula gr. holttestét érekepsorsóba helyezték s a Fő-úccai Andrássy-palotában ravatalozták fel. Holnap délután a Déli-vasút pályaudvarára kísérik s Polgárdiban, a Batthyány grófok családi sírboltjában helyezik örök nyugalomra. Andrássy özvegyét a csapás súlyosan megviselte. Az éj folyamán több ízben eszméletlenségbe esett s az orvosok aggodnak életéért.

A silistrai liberálisok meg akartak öletni egy nemzetiparasztpárti képviselőt?

Fantasztikus vád a silistrai liberális klub ellen, amelynek szolgáját letartóztatták

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben élénken kommentálják azt a különös és valóban fantasztikus ügyet, amelyben a bukaresti és a silistrai szigurancák egyaránt teljes erővel nyomoznak. Nem kevesebbről van szó állítólag, mint arról, hogy a silistrai liberális pártszervezet klubszolgája meg akart ölni bukaresti lakásán egy dobrozdjai nemzeti parasztpárti képviselőt s hogy csak a véletlen mulott, hogy a klubszolga nem hajtott végre végzetes tervét. Egyes verziók szerint pedig a silistrai liberálisok nemcsak, hogy tudtak a klubszolga tervéről, hanem azt egyenesen támogatták is.

A „Dimineata” jelentése szerint Stefan Pencov durostormegyei képviselő buka-

resti házában az utóbbi időben több ízben megjelent egy egyén és különböző jogcímekre való hivatkozással a képviselőt kereste, akitől hol állást, hol pénzbeli segítyt kért. Az ismeretlen segítykérő sohasem találta egyedül a képviselőt, aki mindig szívélyesen állott rendelkezésére és több ízben folyósított neki pillanatnyi pénzsegélyeket, azt tanácsolva, hogy térjen vissza Silistrára.

Az elmúlt héten egy reggel a segítykérő ismét megjelent a képviselő házában és midőn onnan kijött, két szigurancia agens igazolásra szőftotta fel, majd letartóztatta. Megmozdítása alkalmával egy revolvert találtak nála. Megállapítást nyert, hogy az illetőt Dima Mihálynak hívják és a silistrai liberális klub teremszolgája.

A nyomozás további során a „Dimineata” szerint a következők derültek ki: Dima Mihály azzal az elhatározott szándékkal jött Bukarestbe, hogy a képviselőt megölje. Dima szándékáról silistrai liberális vezetőknek is tudomásuk volt, sőt Dima Bukarestben már tárgyalásokat is folytatott azokkal az ügyvédekkel, akik őt perében védtek volna. Hogy Dima mégsem hajthatta végre tervét, annak oka az volt, hogy egy silistrai Murnu nevezetű liberális, akinek ugyanaz a tudomása volt a történetekről, megrettent a gyilkosság következményeitől és értesítette a silistrai szigurancát, ez pedig azonnal avizálta a bukaresti központot.

A „Dimineata” szerint kihallgatása alkalmával Dima kijelentette, hogy valahányszor felkereste Pencovot, nem si-

került őt egyedül találnia. Ilyenkor kibúvókat keresett, pénzt kért és Pencov egy ízben sem zárkozott el kérése teljesítése előtt, úgy hogy utóbb már sajnálta a képviselőt és nem vitte rá a szíve, hogy megölje. A klubszolga állítólag még azt is kijelentette volna, hogy a revolver, amelyet nála találtak, nem az ő tulajdonát képezi. Dima állítólag meg is nevezte azt a liberális politikust, aki a revolvert rendelkezésére bocsátotta.

Eddig tart a „Dimineata” jelentése, amely oly fantasztikusnak és különösnek tetszik, hogy nehezen lehet hitelt adni neki. Tény az, hogy az ügyről a kormány tagjai is informálva vannak és az egész politikai világ feszült érdeklődéssel tekint a nyomozás kimenetelére.

KOPROL üdit, hajjt, Szüntet minden bajt.

Influenzánál és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a **Málnási SICULIA gyógyvíz** Mindenütt kapható!

Hirdessen az Uj Keletben

Kárpitos kellékek:
Butorszövet és matrácuzatok, afrik, stb. Rolettavásznak önműködő ruddal. Vizmentes és napvédő ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek
gyári lerakata
Boskovics József Cluj
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Ort. Zsidó Internátus Oradea-Nagyvárad
Szaniszló-utca 13.

Jól berendezett internátusunk teljes kényelmet és otthont biztosít a nyári iskolai szünidő alatt július és augusztus hónapokra 8—10 személy részére.

Parkos-kertes udvar. — Higiénikus, izletes kóser ellátás. Teljes panzió napi 200 Lei.
Püspök- és Félix-fürdőbe egész nyáron félóránként autbuszjárat.

ek!
éc
telep
1300.
só simításokat
ár kész beteg-
yifásra keszen
yaszat, szemé-
ászat, anyag-
ály, urológia,
alában az or-
a egyformán
ri. Charité-n,
sznek a maga
de szigorúan
anatóriumban,
választhatják
eglétszik az,
gyakorlat ki-
ás után jutott
ú formájához,
atban feltűnő,
számúve van
n a meleg sz-
gicénia leguo-
is megfelelő-
at. Neszfőgő
szobában van,
abb harmóna
sége a szana-
műtőterem,
antapédányai
bb csodáinak
szisztéma sze-
Minden pedál-
ással a beteg
ható, anélkül
ne hozzányul-
k szintén mo-
zabadalmazott
a hatszázhar-
szintén az,
el egyáltalán
y lábnyomás-
ul a készlelé-
róvizből a ste-
gyanacsak egy
észlelék telje-
rva. Unikum-
árt még nem
knélküli Seis-
is. A nappali
pa egy oly
y éveken ke-
y egyik leg-
e. A villany-
ddig nagyon
s, hogy nehe-
y elhelyezni.
Ez akarátla-
a szabad moz-
a ezt a meg-
bbilmát kikü-
n szerkezete
s hogy maga
mas röntgen-
lis gyógymod-
teszi.
t hiányt fog
gyógyintézet-
e fog állani
s, mint a gőz-
s, jód, iszap és
yi fürdőivel.
gyógyintézet
egész Romá-
jövő hét fo-
ésének.

-viz
hiányoz-
tő márká.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelyi es bansag zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Buda-estli szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
 Str. Lipscaul 9f.
 az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Fuad király intézményeket ökin-tett meg Berlinben. Berlinből jelentik: Fuad király és kísérete ma megtekintett néhány intézményt és üzemet. Az egyiptomi uralkodó Berlinből Csehszágba utazik, ahol meglátogatja Masaryk elnököt, majd Pilsenbe, illetve Reinhofenbe utazik a vasútvégek megtekintésére. Csehszágból a további utiprogram Svájeon át néhány napi tartózkodás Párisban, ahonnan Fuad Londonba megy, majd visszatér a franciaországi Vichybe, ahol egy hetet tölt. A király európai körútján végül Spanyolországot látogatja meg s innen hazautazik Egyiptomba. — Stressemann külügyminiszter táviratot intézett Madridból a király kíséretében utazó egyiptomi külügyminiszterhez, melyben sajnálatát fejezi ki, hogy a népszövetségi tanácsülés miatt nem lehetett a birodalmi fővárosban a király herlini időzése alatt.

Havas dr. megvált a kolozsvári sóméresapatok parancsnokságától. Dr. Havas József, a kolozsvári sóméresapatok eddigi parancsnoka visszavonult a sómérek aktív vezetésétől. A kolozsvári sómérek nevében Enzevei Károly bucsuztatta vasárnap lendülettel szavakkal Havas dr.-t, aki közel tíz évtizede áll a kolozsvári sóméresapatok élén.

Károly extrónörökös a Rivierára utazott. Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung közlése szerint Károly extrónörökös, aki hosszabb ideig a Hohenzollern-Sigmaringeni kastélyban tartózkodott, most a francia Rivierára utazott.

Helyreigazítás. Az Uj Kelet tegnap apróhirdetési közlése egy teljesen értelemellenes apróhirdetés elé, nyomdai hibából „Waldberg Mikos Kelemen-„ került holott Waldberg ur nevének egy általa feladott „Kiadó szoba” hirdetéssel kapcsolatban kellett volna szerepelnie. Bár meg vagyunk győződve arról, hogy olvasóink is észrevették a tévedést, úgy hogy félreértés ki van zárva, mégis a Kolozsváron előnyösen ismert Waldberg Mór cég reputációja érdekében szükségesnek tartjuk ezt közölni.

Uj fiatalítási eljárással kísérletezik két bécsi orvos. Bécsből jelentik: Két fiatal bécsi sebészorvos új fiatalítási eljárással kísérletezik. Eddig négy esetben hajtották végre fiatalítási műtétet — a lapok közlése szerint, hölgyeken — s a műtétek sikerrel jártak.

Irország külön közeteket küld Párisból jelentik: Diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy Irország független sércének demonstrációjának külön követeiket fog küldeni közelebből úgy a francia fővárosba, mint Berlinbe.

Sevuoti istentiszteletek. A Sabuothápninkösi ünnepek alkalmával a Ferdinánd királyi zsinagógában az istentisztelet az ünnep előestéjén, csütörtökön, június 13-án este egytized 9 órakor kezdődik. Pénteken a reggeli ima 7 órakor, a Muszaf 10 órakor, este háromnegyed 8 órakor kezdődik. Ünnepe másodnapján, szombaton, 14-én a reggeli ima 7 órakor, Muszaf 10 órakor kezdődik. E napon tartják Mázkir. Ugy az esti mint a délelőtti istentiszteletek alkalmával Rábetz főkéntor közreműködésével a teljese nénekar Lusztig Ferenc karvezető vezetésével fog énekelni. — A kolozsvári ortodox zsidó nagytemplomban a Sevuoti istentiszteletek: Weisz Izidor főkéntor az énekkar közreműködésével fogja vezetni.

A szenátus elé terjesztették a kényszeregyességről szóló javaslatot

Érdekes kisebbségi hozzászólás a CFR reorganizálásáról szóló javaslatához

(Bucuressti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Junian igazságügyminiszter beterjesztette a gyorsított eljárásról szóló törvényjavaslatot.
 Hans Weller szász képviselő a hadseregben való verések ügyében interpellált. Mirescu szocialista képviselő a resicai munkások tömegek elbocsátását teszi szóvá.
 Stanescu liberális képviselő kijelenti,

hogy egyes községekben a primarok nem engedélyezik a liberális gyűléseket.
 Mironescu külügyminiszter beterjeszti ratifikálásra a mérgek gázok alkalmazásáról szóló konvenciót és a kisantant államok szerződését.
 A szenátusban a vasut reorganizálásáról szóló törvényjavaslat vitáját folytatták. Tancred Constantinescu felszólalása után, Fábian László magyar szenátor tartott igen érdekes beszédet. Rá-

mutatott arra, hogy a javaslat jó, de kifogásolta a vasutnál uralkodó sovinsziaszellemet. Kérte, hogy a vasutakon magyar feliratokat is használjanak, hiszen végeredményben többen tudnak magyarul, mint a vasuti kocsikban felírásokon használt más nyelveken. Kéri, hogy a szolgáltatban engedjék meg a magyar nyelv használatát.
 Végül Junian beterjesztette a kényszeregyességről szóló javaslatot.

Macdonald a tengeri leszerelés megvalósítására érdeklődik meg Amerikába

Az idei nyáron nem lesz uborkaszegzon a világpolitikában. Macdonald és a kisebbségi kérdés. Jovitt Jovag lesz

London, június 12. A „Daily Herald” közlése szerint az idei nyáron nem lesz uborkaszegzon a világpolitikában. A lap utal arra, hogy a madridi tanácsülési ülészek befejezése után közelebből összehívják az érdekeltektől államok konferenciáját a jövőteli konferencia gyakorlati követelményeinek levonására. Ezen a konferencián kerül elintézésre a rajnai megszállás likvidálásának kérdése.
 A konferencia után Macdonald amerikai utra indul, melynek során hivatalosan Anglia és Amerika között olyan tengeri leszerelési megállapodást létesíthet, ami a világképe biztosításának legjobban megfelel.

megállapította amerikai utazásának időpontját. A miniszterelnök a parlamenti ülészek befejeztével július végén ül hajóra Amerika felé.
 Elégtétel Jovittnak
 London, június 12. — A kormány a napokban előterjeszti a felsőház kinevezendő új tagjainak listáját. A kinevezésekkel egyidejűleg kitüntetések is fogadóközölni a hivatalos lap. Jovitt főállamügyészt a király lovagi rangra emeli, aminek az szolgál magyarázatul,
 hogy Macdonald elégteltel kíván szolgálatni Jovittnak a liberálisok részéről őt ért támadások miatt, akik a volt liberális vezető politikai munkáspártba átlépését dühkirohannakal kísérték.

készíti Dawes amerikai nagykövet fogadtatását, akivel Henderson külügyminiszter meg fogja tárgyalni Macdonald amerikai utazásának részleteit.
 Uj államtanács alakul
 London, június 12. — A király lábbadozás a idejére új államtanács alakul meg, az előbbinél kisebb hatáskörrel. Az új államtanács tagjai a walsi és yorki hercegek, Macdonald és Lord Sankey. A dominionok kérdéseiben való döntés jogát a király ezúttal fenntartotta magának.
 Az uralkodó egészségi állapota kielégítő. Ha a javulás tovább tart, nincs kizárva, hogy a trónbörzést személyesen olvassa fel július másodikán az új törvényhozó testületek megnyitási ünnepségén.

A tovább akciók folyamán a diplomáciai viszony felvételére indulnak meg a tárgyalások Oroszországgal. Olyan külpolitikai feladatok ezek, — írja a lap — amelyeknek megoldáshoz juttatásért dolgozni érdemes s amelyeket az egész világ progresszív közvéleménye várva-vár, Macdonald egyik lap munkatársa előtt sajnálkozásának adott kifejezést afelett, hogy a kisebbségek védelmére célzó szerződéseket annakidején nem terjesztették ki az összes hatalmakra is. A miniszterelnök rámutatott arra is, hogy az államok és a kisebbségek a kölcsönös megbecsülés szellemében kell megoldják a kérdést.

A reggeli lapok szerint a kormány elő-

— Milánóban poroltes ház. Milánóban éjszaka Milánóban emeletés ház, amely földi gyár üzeme tüz a könnyen égő maadt. A lángok a leposházat úgy, sokan nem tudtak oltók, mivel a földi kőszit érkeztek a vé Egy fényképező gyermekével együtt emeleti lakásban. A kutyafogási szobák életbemaradásához. Sokan úgy sebesült ház emeletről két vezetőre vetették ma

London, június 12. Washingtonból jelentik, hogy az angol nagykövet tegnap szóvá tette amerikai kormánykörök előtt Macdonald miniszterelnök Amerikába utazási szándékát.
 A Reutter távirati iroda tudósítójának közlése szerint amerikai kormánykörök őszinte örömmel fogadják Macdonald látogatásának hírt. Biznak benne hogy a személyes megbeszélések révén a két kormánynak sikerülni fog az angol-amerikai viszony rendezése és a tengeri leszerelésre vonatkozó megállapodás létrehozása.
 Dawes tábornok az Egyesült Államok új londoni követe pénteken érkezik az angol fővárosba s bemutatásakor biztosítani fogja Macdonaldot arról, hogy amerikai hivatalos tényezők rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak utazásának és a legmelegebb fogadtatásban fogják részesíteni.

Budapest, június 12. A főkapitányság politikai nyomozó osztálya hosszabb ideje tartó megfigyelés után letartóztatta Weisz Nándor, több nyelvet beszélő szovjetállampolgárt, aki ellen bizonyítékok merültek fel abban az irányban, hogy Moszkvából a magyarországi kommunista agitáció újjáélesztésére küldötték ki. A gyanu beigazolást nyert. Weisz, aki 1922-ben cserefogolyként került ki Szovjetországból, moszkvai utasítás alapján először Berlinbe ment, majd ez év tavaszán Bécsbe utazott, ahonnan hamisított osztrák utlevéllel átlépte a magyar határt és Budapestre tette át székhelyét, hogy a kommunista propagandát a moszkvai utasítások értelmében megkezdhesse.
 Weisz osztrák utlevélét Budapestre érkezése után megsemmisítette s a Zsigmond utcában Hajós Endre tisztviselő néven jelentette be magát. A lakásán tartott házkutatás alkalmával titkos írás készítéséhez szükséges vegyi tintát és három ezer pengő készpénzt találtak a nyomozást vezető detektívek.
 Weisz részleges beismerésben van. Bevallotta, hogy agitációs utján a vidéki leventék körében igyekezett a kommunista ésmékeknek híveket toborozni és e célra röpratokat is készített. A detektívek késő éjszaka akkor fogták el Weisz Nándort, amikor egyik sejtőport vezetőjének a Váciúton épen utasításokat adott. A legújabb kommunista akcióival kapcsolatban letartóztatásban vannak még Fritschner József tisztviselő Simon Jolán és Kis Károly asztalos. Fritschner azért vették őrizetbe, mert mint egyik magánégg tisztviselője, vissza-

élt a cég bizalmával és a titkos futárok által hozott leveleket kiszolgáltatta Weisznak, aki ilyen uton kapta a lakásán talált készpénz egy részét is. A nyomozás tovább folyik.

Macdonald hivatalos meghívása Amerika részéről közvetlen küszöbön áll. A newyorki lapok szerint nem áll semmi útjában annak, hogy Macdonald az angol-amerikai viszony rendezésén és a tengeri leszerelésen kívül a szövetségi adósságok Angliát érintő részéről is ne tárgyalhasson.
 A sajtó úgy értesült, hogy a megbeszélések rendén szóba fognak kerülni az új amerikai tarifarendelkezések Angliát érintő kérdénei is.
 Macdonald miniszterelnök mint beavatott helyről közlik, véglegesen

Egy budapesti fiatallembert azzal gyanúsítja a rendőrség, hogy a vidéki leventék között akart kommunista propagandát csinálni

Budapest, június 12. A főkapitányság politikai nyomozó osztálya hosszabb ideje tartó megfigyelés után letartóztatta Weisz Nándor, több nyelvet beszélő szovjetállampolgárt, aki ellen bizonyítékok merültek fel abban az irányban, hogy Moszkvából a magyarországi kommunista agitáció újjáélesztésére küldötték ki. A gyanu beigazolást nyert. Weisz, aki 1922-ben cserefogolyként került ki Szovjetországból, moszkvai utasítás alapján először Berlinbe ment, majd ez év tavaszán Bécsbe utazott, ahonnan hamisított osztrák utlevéllel átlépte a magyar határt és Budapestre tette át székhelyét, hogy a kommunista propagandát a moszkvai utasítások értelmében megkezdhesse.
 Weisz osztrák utlevélét Budapestre érkezése után megsemmisítette s a Zsigmond utcában Hajós Endre tisztviselő néven jelentette be magát. A lakásán tartott házkutatás alkalmával titkos írás készítéséhez szükséges vegyi tintát és három ezer pengő készpénzt találtak a nyomozást vezető detektívek.
 Weisz részleges beismerésben van. Bevallotta, hogy agitációs utján a vidéki leventék körében igyekezett a kommunista ésmékeknek híveket toborozni és e célra röpratokat is készített. A detektívek késő éjszaka akkor fogták el Weisz Nándort, amikor egyik sejtőport vezetőjének a Váciúton épen utasításokat adott. A legújabb kommunista akcióival kapcsolatban letartóztatásban vannak még Fritschner József tisztviselő Simon Jolán és Kis Károly asztalos. Fritschner azért vették őrizetbe, mert mint egyik magánégg tisztviselője, vissza-

élt a cég bizalmával és a titkos futárok által hozott leveleket kiszolgáltatta Weisznak, aki ilyen uton kapta a lakásán talált készpénz egy részét is. A nyomozás tovább folyik.

Vizsgai jutalomkönyvek:

- Bar-Kochba I.**
 1. Patai: Az ősi vér (Regény). 2. Mondák és legendák a zsidó történelemből. 3. Sass Irén: Esti csillag.
 A 3 könyv keménykötésben 60 lej.
- Bar-Kochba II.**
 1. Lehmann: Egy szederest Madridban (Regény). 2. Bölcs Salamon legendái. 3. Zsidó elbeszélések. (Jókai, Tolsztoj, Björnson stb.)
 Ára keménykötésben 60 lej.
 Katona: Történetek és példázatok a Talmudból és a Midrásból. Ára 15 lej.
- Fürth Margit: Gyuri gróf — Ára 40 Lej
 Heine: Bacharach rabbi — " 40 "
 Kiss József: Jekli — " 20 "
 Kabbalisták és csodatevők — " 20 "
 Herzl: Zsidó állam — " 30 "
 Herzl: Ósujhon — " 140 "
 Zengő hárfá (Versek) — " 20 "
 Zsidó renaissance — " 20 "
 Giszkalay: Vitéz Benaja (diszkötésben — " 240 "
- Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában 100 lejen alóli megrendelésnél csakis az összeg előzetes bektüldése ellenében.

Csütörtök, 1929

— Ötven ezer ahil szabadlára helyez Bécsből jelentik: A hozzájárult, hogy a bécsi rendőrség mban letartóztattak. trák hatóságoknak óvadék ellenében szímeretes, hogy Sa trák hatóságok az 6 felbujtására köv bombamerényletet palota ellen.

— Elronyott ényegés, kellemét fájás, láz, székszo hasmenés esetéinél. mézesetes „Ferenc J. san, biztosan és ka korlati orvostudom Ferenc József viz l és ivás káros köv joitémenynek bizo s tartárakban, drog letakban.

— Milánóban poroltes ház. Milánóban éjszaka Milánóban emeletés ház, amely földi gyár üzeme tüz a könnyen égő maadt. A lángok a leposházat úgy, sokan nem tudtak oltók, mivel a földi kőszit érkeztek a vé Egy fényképező gyermekével együtt emeleti lakásban. A kutyafogási szobák életbemaradásához. Sokan úgy sebesült ház emeletről két vezetőre vetették ma

Mégis le „MIRA

— A charbini sz bontották a kínai Sanghaiból jelentik. konzulátusnál tartó mával kiderült, hog tisztviselői a Charb észak-szabériai postá tettel a fontosnak l vezetésre — kivétel. A szovjetkövetésen velethez szükséges lést. Azokat a peccé ikeleljes büsséggel u zó államok diploma használatos peccéte a házkutatást végző értesítették az érdek nyait.

— Inzolvens lett hitelbank. Budapest gyar főváros egy középintézet ma de ki üzletét. Üzleti kö jött inzolvencia nag amál is inkább, me gatója: Paupera Fer tehetésegebb bank köztudomás szerint a tűnő volt. Egyik i jelentette, hogy esa rokról van szó. A b sön tulhaladják a pa ben ül össze három ge, melyek a Földhit szanálni fogják.

IDEGENSÉG, FO LÉKENYSÉG, ideges kövételkezménye. A re hez két kanányi O litje az egyensulyt.

Hirdessen az

Közgazdaság

Végleges formába öntötték a kényszeregyeségi törvényjavaslatot

A hitelezői csoportok kívánságait részben visszautasították. A jelzálogos hitelezők nem bírnak szavazattal

(Bucuresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától). A tegnapi napon helyezték el a kamara irodájában a kényszeregyeségi törvényjavaslatot. A törvény végleges formát a tegnapi délutáni minisztertanácson kapott, amikor figyelembe vették az összes beérkezett memorandumokat. Ugyászólván az ország összes gazdasági tényezője elmondotta véleményét a készülő kényszeregyeségi eljárásról és így Junian miniszternek nagy munkájába került, hogy a különböző érdekeket összeegyeztesse. A kereskedők kívánságát csak részben tudták teljesíteni. Így például elvetették azt, hogy a kényszeregyeségi eljárás tartama alatt hitelezői bizottságot rendeljenek ki az adós cég ügyleteinek ellenőrzésére. Már a moratóriumi eljárás alatt bebizonyosodott, hogy ez a rendszer általános elégedetlenséget kelt. Nem módosították az eredeti tervezetnek azt a szakaszát sem, hogy az adós három évi fizetési haladékat is kapjon és ezt azzal az indoklással vetették el, hogy a hitelezők többségének amúgy is módjában áll rövidebb fizetési határidőt megszabni. Hely

adtak azonban annak a kívánságnak, hogy a részletfizetéseknek legalább negyedévenként kell történnie.

A törvényjavaslatban jobban körülírták a kirendelt bírónak a szerepét. Meghatározták, hogy az ilfovi törvényszék-nél egy állandó kirendelt kényszeregyeségi bíró fog működni. Bevezettek egy szakaszt, amely szerint az aktívák 2 százalékát letétbe kell helyezni a kényszeregyeségi eljárás költségeinek fedezésére. Egy másik szakasz fontos rendelkezéseket tartalmaz a telekkönyvi biztosítás tekintetében.

Amennyiben az adós vagy annak kezeze a kényszeregyeségi ráták biztosítására jelzálogos bekebelezést ad, ez a bekebelezés minden illeték alól mentes. E célból, amikor a törvényszék helyben hagyja a kényszeregyeséget, egy hitelezőt rendel ki a jelzálogos biztosítások végrehajtására. A kényszeregyeségi eljárás megindítása előtt már jelzálogot szerzett hitelezők nem nyernek szavazati jogot, vagy ha azt gyakorolják, úgy a törvényszék végzéssel intézkedik a bekebelezett vagy előjegyzett zálogjog törlése iránt.

Ötvenezer shilling óvadék ellenében szabadlábra helyezték Szemző Gyulát. Bécsből jelentik: Az osztrák államügyész hozzájárult, hogy Szemző Gyulát, akit a bécsi rendőrség megkeresésére Pozsonyban lefartóztattak, majd kiadták az osztrák hatóságoknak, ötvenezer shilling óvadék ellenében szabadlábra helyezték. Ismeretes, hogy Szemző Gyulát az osztrák hatóságok azzal vádolják, hogy az ő felbujtására követtek el amakidézjen bombamerényletet a bécsi Léderer-palota ellen.

Elronított gyomor, bélzavarok. Émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfejfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés esetéinél már egy pohár természetes Ferenc József, keserűvíz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok évés és ivás káros következményeinél igazán jó eredménnyel bizonyul. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Milánóban porig égett egy négyemeletes ház. Milánóból jelentik: Tegnap éjszaka Milánóban kigyulladt egy négyemeletes ház, amelynek pincéjében celluloid gyár üzemelt. A tűz a könnyen égő anyagok között támadt. A lángok azonnal elborították a lépcsőházat úgy, hogy a lakók közül sokan nem tudtak megmenekülni. A tűz oltók mivel a telefon nehézen kapcsolódott, későn érkeztek a vészoldalmi színhelyre. Egy fényképező a fellegével és két gyermekével együtt benne égett az egyik emeleti lakásban. A ház tíz lakója olyan súlyos égési sérülést szenvedett, hogy életbemaradásához semmi remény nincs. Sokan úgy sebesültek meg, hogy az égő ház emeleteiről kétségbeesésükben a kövezetre vetették magukat.

Mégis legjobb a „MIRA“ légyfogó

A charbini szovjetkonzulátuson felbontották a kínai kormány leveleit. Szanghából jelentik. A charbini szovjet konzulátuson tartott házkutatás alkalmával kiderült, hogy a szovjetkövetség tisztviselői a Charbinon át irányított északkelet felé postát — különös tekintettel a fontosnak látszó diplomáciai levelekre — kivétel nélkül felbontották. A szovjetkövetségen megállították a művelethez szükséges technikai felszerelést. Azokat a pecsétnyomokat, amelyek fölételep hűségrel utánozták a különböző államok diplomáciai szolgálatában használtos pecsétet. Az eseményről a házkutatást végző mukdeni hatóságok értesítették az érdekelt országok kormányait.

Inzolvencia lett a budapesti Földhitelbank. Budapestről jelentik: A magyar főváros egyik legtekintélyesebb középintézménye ma délelőtt nem nyitotta ki üzletét. Üzleti körökben ez a hírtelen jött inzolvencia nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert a bank vezérigazgatója: Paupera Ferenc képviselő, a legtekintélyesebb bankemberék egyike és köztudomás szerint a bank forgalma kitűnő volt. Egyik igazgatósági tag kijelentette, hogy csak pillanatnyi zavarokról van szó. A bank aktívái jelentősen túlhaladják a passzívákat és ma délelőtt össze három nagybank vezetőségét, melyek a Földhitelbankot feltétlenül szanaszállni fogják.

IDEGENSÉG, FOKOZOTT INGERLEKÉNYSÉG, ideges kimerültségnek a következménye. A reggeli és uzsonnatejhez két kanányi Ovomaltine helyreállítja az egyensúlyt.

Birdessen az Uj Keletben

Javult a helyzet a nemzetközi pénzpiacon

A nemzetközi pénzpiacon a helyzet az elmúlt héten határozottan javult. A reparációs kérdés sikeres elintézése nagyon kedvező pszichológiai atmoszférát teremtett és remélni lehet, hogy a következő hetekben már praktikus előnyeit is érezni fogjuk ennek az irányváltásnak. De van egyéb biztató momentum is.

Newyorkban már két hét óta aránylagos nyugalom van és a napipénz az elmúlt héten állandóan 7 percent körüli mozgott, amire már hónapok óta nem volt példa. Így tehát legalább is egyelőre

a rátaemeléstől sem Newyorkban, sem Csicágóban nem tartanak

és ha csak váratlanul újra meg nem ismétlődnek a túlzott tőzsdéi spekulációs kilengések, akkor talán megszabadul Amerika és rajta keresztül az egész világ a drágább pénz fenyegető rémétől.

Londonban a helyzet szintén jobb, mint amennyire azt még a múlt hét elején előre látni lehetett. A Labour Party kormányrajutását a tőzsde nyugalommal fogadta és a City bizik benne, hogy MacDonald semmi olyan lépést nem fog megkísérelni, ami London pénzügyi szupremáciáját veszélyeztetné. A Cityben most csak a dollárkurzus miatt van egy kis aggodalom, mert a 4.84 hétnyolcados kurzus már a 4.85-ös aránypont alatt lévén, lehetővé teszi a Bank of England aranykészletének Amerikába való kiszállítását. Az idegességet fokozza az a körülmény, hogy e héten a Bank of England a capetowni szállítmánynak csak kis részét tudta megszerezni és mintegy 500.000 font értékű aranyat egy eddig még ismeretlen ország jegybankja vásárolt meg. Az angol jegybank aranykészlete most mintegy 163 millió font, ami körülbelül 14 millió fonttal több, mint amennyi a februári rátaemelést idején volt. A Bank of England tehát időközben eléggé megerősödött, hogy egy esetleges aranyvesztéséget elbirjon anélkül, hogy a rátaemeléshez kellene neki nyulni. A magánkamatláb Angliában változatlan és így remélhető, hogy a newyorki kamattétel csökkenése az angol tőkék repatriálásával

és a sterlingkurzus megjavulásával fog végződni.

Németországban a Reichsbank hitelrestríktív politikája nagyon sikeres volt és a májusi ultimóbejelentés sokkal jobb, mint azt várni lehetett volna. Az érfedezet újra emelkedik és a bankjegycirkuláció több mint negyven százalékkal van fedezve. A reparációs kérdés rendezése Németország hitelét kedvezően fogja befolyásolni és már a közeljövőben jelentékeny külföldi tőkék beözönlésére számíthat Németország.

Magyarország helyzete a nemzetközi pénzpiaconon beállt kedvező fordulattal szintén kedvezőbbnek mondható. Az elmúlt héten a magyar bankokhoz már sokkal több és kedvezőbb külföldi pénzájánlat érkezett, mint az előző hetekben.

A szerdai devizaárfolyamok. Berlin 40.30, Amsterdam 67.90, Newyork 168.30, London 818, Páris 660, Milano 884, Prága 499.75, Budapest 2943, Belgrád 299, Wien 23.71, Zürich 32.41.50, Varsó 19.35.

A buza új behozatali váma. A Monitorul Oficial június 10-iki számában közli azt a dekrétumot, amelynek értelmében a buza behozatali váma további intézkedésig, 160 lejben lett megállapítva százkilogramonként. Ezen dekrétum június 8-án lépett életbe.

Talpfaszállítók akciója Bukarestben. Bukarestből jelentik Tudvalevő, hogy a CFR igazgatósága a vele szerződéses viszonyban lévő talpfaszállítóknak sem az átvett talpfamennyiségek után nem teljesít kiutalásokat, sem nem gondoskodik a most leszállításra kerülő mennyiségek átvételéről. Vidrighin vezérigazgató minden beavatkozást elutasít az irányban, hogy a talpfaszállítók jogesigényei kielégítenek, akik most a minisztérium intervencióját kérik, hogy a minisztérium intézkedjen a megkötött szerződéseket és az esedékes összegeket kiutalja. A CFR eddigi magatartása máris hatalmas károkat okozott a szállítóknak, akik abban a kényszerhelyzetben vannak, hogy a károkért a CFR-t

még csak nem is perelhetik, mert ez esetben kizárnák őket a további szállításokban való részvételtől.

Megkezdődött a vállalkozások időszaka. A Monitorul Oficial és az egyes városok hivatalos lapjai egymás után közölnék kiírásokat újabb közmunkákra, úgyhogy az építési vállalkozók körében meglehetősen élénkesség uralkodott és vállalkozási kedv a pályázatokban való részvételre. Mint Bukarestből jelentik. Bukarest város kövezési munkáit a regáti vállalatokkal szemben a Kissebesi Gránit Kőbányák Rt. kapta meg. A körülbelül 60 ezer négyzetméteri utburkolási munka két évig fogja a Kissebesi Gránitkőbányákat foglalkoztatni.

Pályázat

A brassói zsidó iskolaszék pályázatot hirdet a román tannyelvű zsidó elemi iskolánál betöltendő harmadik tanítói állásra. Pályázhatnak olyan román állampolgár férfi tanítók, akik a törvényben előírt képesítés mellett alapos héber tudás felett is rendelkeznek és eddigi szigorúan vállalkozásos életmódjukat igazolni tudják. A német nyelv perfect tudása megkívánatik.

Pályázati kérvények, melyekben korcsaládi állapot és képesítés, valamint az eddigi működés feltüntetésével, megfelelő okmány-másolatokkal felszerelve, a brassói zsidó iskolaszékhez: Szegő Árpád, Str. Lunga 7. — címre adandók be.

Javadalmazás: az állami elemi iskolák tanítóinak illetményei szerint. Pályázati határidő: 1929 évi július hó 5. Brasov, 1929. június hó 3-án.

A brassói zsidó elemiiskola vezetősége

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szöveg 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állást keresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelzéslevelet csak úgy továbbíthatunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Értesítem
az összes erdélyi vevőimet, hogy az esetleges nyári ארץ ישראל libaszir-szükségletüket idejekorán nálam megrendelni sziveskedjenek, mert az esetleges későbbi megrendeléseket nem lesz módomban a mai olcsó áraim mellett szállítani. Tisztelettel: **Friedmann Sámuel** baromfi és zsirnagykereskedő Oradea, Cuza Voda 6.

Temesvár--Arad--Cluj--Sibiu--Brassó--Satu-mare városokban lakó megbízható képviselőket keresek, akik ezen városok és környékét látogatják. Önálló üzlettel bíró növényvető kereskedők előnyben részesülnek. A képviselőre meg kell adni referenciát és garanciát szükséges. Garancia-képes egyének lerakott is adnak. Megfelelő referenciákkal ellátott ajánlatokat továbbít "Garancia" jellegre az UjKelet fiókiadóhivatala Oradea, Rimánóczy 4.

Gyakornokokat felvesszünk, ugyanott egy helyi mint vidéki képviselők kerestetnek. — Jelentkezni lehet szombath d. e. 10—12 óra között az Albion biztosítónál, Székypalota.

Ort. kóser házikost és szálla Nagyszalontán Fuchs Lázárnál, Tenke-ut 17. Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Monogramozást és himzést olcsón vállalkoz Zápolya-u. 8.

Jóhangu kán'or, met-sző ort. hitközségnél alkalmazást keres. — Cím: Fuchs Lázár Nagyszalonta.

Irodának vagy egyleti helyiségnek alkalmas két elsőemeleti szoba főtéren házbán kiadó június 15-re. Érdeklődni lehet a monostori URSUS sörgyárnál.

Fizetőképes vendéglősöket keres nagyobb sörgyár kolozsvári és vidéki üzletek átvételére. — Ajánlatokat kérünk "Sörgyár" jelleg alatt a kiadóba.

A POLIP

Írta: FJODOR VLADKOV

Mintha ostorcsapást mértem volna rájuk; mint egy ember, eltorzult arccal nyomultak asztalom felé. Össze-vissza ordítottak.

— Nem hagyjuk kigunyolni magunkat!

— Miért ültették önt erre a helyre?!

— Megelégtünk a régi gazságokkal!

Mint munkások között szokás, kisse összeszidtuk egymást, azután mindnyájan lecsillapodtunk.

— Erts meg bennünket elvtárs, Kizavarnak bennünket. mint rendes kutyákat és az üzemi tanács a mi kontónkra valami patkányt alkalmaz.

— Valahogy végül mégis sikerült megnyugtatom őket. Elmentek.

Egyszerre csak a szobába penderül, szemtelen szájjal, Anjuta Schustov, a párttitkár. Egyike-izoknak, a tömegek bizalmát a párttal és a szovjethatalommal szemben.

— És megintcsak ugyanaz a nóta Kovaljov elvtárral.

— Látod testvér, ezt magadnak köszönheted. Ha a levesedbe aprítottad, csak kanalazd ki magadnak!

— Ó azonban mosolygott, bajuszának póklábai megmozdultak és mint egy bika, úgy nézett rám.

— Ugyan kérlek, hagyj föl ezekkel a dolgokkal és ne csinálj pánikot. Minden rendben van. Nem akarom Kovaljov elvtársat elküldeni. Nem akarom. Nincs semmi okom tehetséges, aktív munkásokat elzavarni. A mi tehetségekben szegény világunkban ez hűnös könyveltség lenne. Elküldöttem őt a szakszervezet kormányzósági szekciójába, azzal, hogy akkor kérjük vissza őt, amikor szükség lesz rá.

Megvallom, nagyon örültem, hogy megszabadultam tőle. De nem mult el egy hét és megint találkoztam Anjutával. A nó karonfogott. Ez a gyöngédség kissé meglepett.

— Miért vagy olyan kedves hozzám, Anjuta?

A nőnek ugyanis egy gyöngéje volt, hogy a jó munkásokat egész különös módon szerette, úgy kényeztette őket, mint anya kicsiny gyermekét.

— Egy nagy hibát nem tudok megbocsátani magamnak, Muchin. Elengettem egy tehetséges elsőrangú aktivistát.

— Csak nem Kovaljov elvtársat?

— De igen. Őt! Ma meglátogattam és különböző dolgokról beszélgettünk. Nagyszerű fickó. Kérvényt nyújtott be, hogy vegyük fel a pártba. Muszáj, hogy felvegyük. Ki fogom venni a kormányzósági szekcióból. Mondhatom, ostobák vagyunk kedves direktor és nincsen szímatunk. Nem tudjuk megérteni, ki a jó erő, ki a rossz.

Nevettem és azt mondtam a nőnek, hogy Kovaljovot én egy minden hájjal megkent kalandornak tartom, komisz, hitvány strébernek. A Kovaljov féle emberek minden helyzetben, minden körülmények között úgy érzik magukat, mint hal a vízben. A sors minden változatban föltalálja magukat és minden kényes bajból hidegvérrel tudnak kimenekülni. Beesvagyás strébernek, akiket a mások baja hidegen hagy, akik az ideálokkal és jelszavakkal úgy játszanak, mint hamisjátékosok megjelölt kártyalapokkal. Magas pozíciókat szereznek, autombiljaikkal eltipornak derék embereket és a boldog családok tevékenységével és megvetésével nézik le embertársaikat.

— Erre Anjuta nagy haraggal:

— Te egy bürokrata vagy, szűkholoku gazdaságsmok, te már kikapcsol-

lódítál a tömegek és a párt életéből. Egészen át vagy itatva burzsoaszellemből!

Láttam, Kovaljov elvtárs, a dugóhúzót, belecsavarta magát egészen a leány agyvelejébe.

Elmult egy félév.

Az egész históriát elfelejtettem, noha a Kovaljov név több mint egyszer hangzott a fülemben. A szövetség kerületi gyűlésén már ott találtam az egyik pártfrakció hangos emberei között. Nem ismertem meg mindjárt: mintha meg-nőtt volna, mintha kövérebb lett volna, meg volt borotválva és valahogy tisztábbnak látszott, mint azelőtt. És ami legjobban meglepett, valahogy szolidább is volt, sok volt benne a komoly munkásvezetőből.

— Hogy van Kovaljov elvtárs? Ugy látom, mintha széles, jó országot taposott volna!

Oldalról nézett rám, megelégedetten vigyorgott, kissé hanyag szórakozottsággal.

— Kétségtelenül történt velem valami a javulás felé!

— Benne van a pártban, elvtárs?

— Benne vagyok bizony és már azon gondolkodom, milyen cselekedetekkel igazoljam be, hogy méltó vagyok a párttagságra.

— Hát történt magával valami, hogy különösebben ki kell hangsúlyoznia érdemeit a párt előtt?

— Ugy van. Bizony történt velem valami. Egy félreértés következtében négy évvel azelőtt kilöktek a pártból. De ma már a központi ellenőrző bizottság tagjai is meg vannak róla győződve, hogy nem volt ok az én eltávolításomra.

Szerettem volna megérteni vele, hogy átlátok rajta és pontosan tudom, mi az igazi értéke.

— Tudom, maga egy ügyes, találékony ember, Kovaljov elvtárs!

— Igaz, ugye? Nem vagyok egy ügyeskedő és egy találékony, ezt nem lehet mondani, hanem egy aktív, az érteke irányában teljesen öntudatos, az átlagon erősen felülemelkedő munkás. Ez vagyok!

Hangja parancsoló volt és oktató. Fejének mozdulatai és az egész alakja, főleg pedig szemei, roppant önértéket leheltek. Mondhatom, hogy mellette tehetségtelen kontár voltam, gyenge segédmunkás.

Mindenütt nagy hangja volt, a frakcióban épúgy, mint a párt plénumában. És hallani kellett volna a beszédét! Srma volt, okos és mindig helyénvalóan idézte Engelst és Marxot. Mérsékelt büszkeséggel függetlennek mutatkozott, de egyuttal minden szava mély alázat volt a párt iránt. És ha alaposan magam elé rajzoltam őt, mindig úgy találtam, hogy ebben az emberben rendíthetetlenül él az önbizalom és az a meggyőződés, hogy minden játszmát meg kell nyernie.

Anjuta arca valósággal izzott és több-izben lelkesen szorongatta a kezemet.

— Nos, nem mondtam neked, te hülye? Kíváncsi vagyok, találsz-e ebben a generációban még egy ilyen okos és dolgos munkást, mint ez.

Andrejusa cibálta a bajuszát, sóhajtott és a térdét veregette.

— Ezt már szeretem. Egy ilyen tehetséges csirkefogót meg kell becsülni.

Beválasztották az igazgatóságba és titkára lett a tartományi szekciónak.

Ettől az időtől kezdve karrierje nagy ivben lendült felfelé. És ettől az időtől kezdve úgy éreztem, hogy én és ő egy egész életre ellenségek maradtunk.

Volt egy különös képessége. Az, hogy a cseson álló egyéniségekhez mindig tudott kapcsolatokat szerezni és meg tudta a kapcsolatokat szilárdítani. Ha találkozom vele, mindig úgy látom, hogy egy bizalmas, familiáris guny jelenik meg mosoly alakjában az ajkain.

A nevekkel úgy dobálózott, mint zsonglőr elefántcsontgolyókkal.

— Trockij!... Már nem egyszer mondtam neki, hogy logikája teljesen korlátolt és abszurd... Ami Tomszkijt illeti, én őt egy pompás embernek találok, de némelykor valósággal győzőkésen naiv... Ami pedig Bucharint illeti, okos fickó, de irodalomról írott cikkei egyszerűen nevetségesek. Hány-szor mondtam neki, hogy ilyesmihez egyáltalán nem ért.

Míndezeket olyan tehetségesen és a kimértéggel iránt való annyi érzéssel mondta, hogy mindenki elhitte neki és aki hallgatta, meg volt róla győződve, hogy Kovaljov elvtárs rendkívüli ember és nagy karriert fog befutni. Megvallom, én magam is némelykor haboztam, az ördög tudja hátha mégis az embereknek van igazuk. Meglehet, hogy ennek az embernek nagy képességei vannak, amiket nem értettem meg, meglehet, hogy a helye ott volt a vezető állásokban. Lehetséges-e, kérdeztem magamtól, hogy tévedek?

Velem szemben korrektil viselkedett, megadta a kellő tiszteletet, de láttam, hogy sokszor e korrektségek és tiszteletadás mögött irónia is lappangott, megvetés és irántam érzett gyűlölet. Ugy éreztem, hogy ez az ember az első alkalomkor már hátulról leteritene.

(Folytatása köv.)

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök este 9 órákor: Kolozsvári bál. Utána: Boszorkánytánc. (Biró Lajos 4 felvonásos színműve. Nagyon olcsó, mozhelyiárakkal. Jegyek ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Laczkó Aranka, Petrőczy Alice, Székelyhidy Adrienne, Dr. Janovics Jenő, Mészáros Béla, Olasz Lajos, Tóth Elek bucsufellépése ez idényben. Sorsz. 414.)

Péntek este 9 órákor: A testőr. (Az idei évad utolsó színházi előadása. Poór Lili, Mihályfi László bucsufellépése. Táray Ferenc vendégjátéka. Nagyon olcsó mozhelyiárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat-szám 415.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat június 15: Szóktetés a szerájból Vasárnap, június 16. (est): Trabador. Hétfő, június 17: Lakmé.

Kedd, június 18: A ballejáskola és kar előadása.

Szerda, június 19: Fidelio. Péntek, június 21: Zsidónő.

Vasárnap, június 23: Pillangó kirasszony Szerda, június 26: Doralice. (Bemutató-előadás).

Péntek, június 28: Doralice. Vasárnap, június 30: Szóktetés a szerájból.

Az előadások kezdete este 9 órákor. A bemutatót kivéve, minden előadásban a népszerű helyérek érvényesek.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Csütörtökön csak 5 és 7 órákor: A szenvedély.

Pénteken csak 5 és 7 órákor: A szenvedély. (Utoljára Kolozsvárott).

Szombaton 5, 7 és 9 órákor grandiózus premér: Az álomlovag. (A legzalgalmasabb, legbámulatosabb kalandordráma. Az amerikai Paramount filmgyár felülmulthatatlan remeke. Főszereplő: Fred Thomson. Helyérek: 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap, június 16-án d. e. 11-kor: Mozi matiné, 15 és 10 lejes helyérekkel. A fekete madár. Lon Chaney-vel a főszerepbe. És kasagtató kíséző műsor.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Az álomlovag. (A kalandordrámák fejedelme).

Hétfőn 5, 7 és 9 órákor: Az álomlovag.

A színházi iroda közleményei:

Ma este: Kolozsvári bál, Boszorkánytánc — mozhelyiárakkal. Tabéry Géza nagyhatású alkalmi dramolettje, a Kolozsvári bál és Biró Lajos érdekesítő 4 felvonásos drámája a Boszorkánytánc kerületi irodára ma este 9 órákor. Az előadás keretében föllépnek: Poór Lili, Laczkó Aranka, Petrőczy Alice, Székelyhidy Adrienne, Janovics Jenő, Mészáros Béla, Tóth Elek, Hoykó Ferenc, Mihályfi László, Lantos Béla, Olasz Lajos, Balázs Samu, akiknek ez lesz az idei évadban a bucsufellépésük. Az érdekes előadást nagyon olcsó helyérekkel tartják meg, úgy hogy egy-egy jegy ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Holnap utolsó előadásul a Testőr — Poór Lili, Mihályfi László bucsujával. Táray Ferenc föllépésével. Az idei évad utolsó előadása holnap este 9 órákor. Molnár Ferenc híres Testőr-jét adják, a címszerepben Táray Ferencet. Ennek az előadásnak keretében lép fel utoljára ez évadban Poór Lili és Mihályfi László. Az előadást rendkívül olcsó mozi-helyérekkel tartják meg.

ÁLOMLOVAG

— Amerikai csoda-film —

Szombaton film-premiére lesz a magyar színházban.

Az amerikai Paramount-filmgyár ezévi legesodásabb alkotását, az Álomlovag-ot fogják bemutatni.

Az Álomlovag a legszedületesebb, legizgalmasabb kalandor-mutatóvonyok hal-maza. Érdekesítő mese keretében, a melynek minden jelmeztét visszafajított lélekzettel kíséri a közönség, az ördögös Fred Thomson olyan vakmerő mul-tatóvonyokat végez, amelyet alig lehet megnagyarázni.

Ezért nevezték el az Álomlovag-ot Amerikában a kalandor-filmek királyá-nak.

Az Álomlovag csak 3 napig látható a magyar színházban: Szombaton 5, 7 és 9 órákor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor és hétfőn 5, 7 és 9 órákor. Prolongálás ki van zárva, így tehát aki meg akarja nézni az Álomlovag-ot, okvetlenül e három nap valamelyikén nézze meg. Hely-árok, mint rendszeren: 30, 20 és 10 lej.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

A női

GBL

Selyem-harmonya

mindigben utólag hatolnak

GBL „Édelvoss”	Lei 400
GBL „Élita”	” 350
GBL „Diamant”	” 310
GBL „Dollár”	” 170

Mindegyik mindenütt csak egy helyen, mindenütt — az új joggal ellátott — harmonya és meg fog győződni arról, hogy a jó mindig a legelőbb.

Mindegyik mindenütt mindenütt

Sövuot

Tizenöt éve, hogy köves partjai mögött felhő, irtózatossá zivarszó forogtató ere népek virágait, törnyáron itéletet tartálatást. Marták és mást, végtelennek ten képmására alk és amikor vége volt harcok, forradalmi föl és amikor ezek matlanság és gyilk-ráza izzott a szíve

Tizenöt éve és új régi helyébe. És a vedő tanuja volt a az akkor tizennyolc-tömegéből kiforrot-mely most vezet és bat az utánunk jó-pedig felel a jövő-ván a súlyos felelő-szik kigyomláni ma az előbbi felelős ge-te és megmérgezte, bizalmatlanság és z-szát. Másfél évtize-beindítása után vég-győztes és legyőzött Nemesok szomszédok-kejt, hanem világh-

Igy kellett ennek-ialek törvényeinek p-

Valahol mondja a

„Izrael népe megé-lan, hogy az egyipti-adassék neki a Tóra-den igaz értéknek, kének és megértésné-áldassék, így szólt: szállott vissza gyer-a Természet szépség-az egyiptomi sárból-rütek elő, hogyan a-ban a Tórá, ami a-újhadást jelenti? Eg-nak és keressék a he-azután fogadják a szépségének”.

Ime a földszített, templomok, a Tóra-impépén, a Természe-napfényes napjain a Az eszmét, ami hosz-lése, forradalmi gom-lét visszamaradt se-termelődött ki az em-seiből.

Sövuot hirdeti nem-erőszak öklös fenye-g-legemberibb és legte-mét: a világ békéjét

A béke azonban e-kász eredménye. Na-tetsző, marangoló-igazi, végtelen bel-Annak a békének, an-hirdet: népek kieng-kell következnie az e-retet jegyében. A Te-volt, amikor tavasz é-

Schwa
gimnázium, liceum,
utca 13. — N